

Turvallisuusalan ammatillisen aikuiskoulutuksen koulutusportaalin tarvekartoitus

Vikstedt, Petri

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Turvallisuusalan ammatillisen aikuiskoulutuksen koulutusportaalin tarvekartoitus

Petri Vikstedt
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Tammikuu, 2010

Petri Vikstedt

Turvallisuusalan ammatillisen aikuiskoulutuksen koulutusportaalin tarvekartoitus

Vuosi 2010 Sivumäärä 64

Opinnäytetyöni on toimintakeskeinen, työelämälähtöinen hanke, jonka tilaajana on Finnsecurity Ry:n opetus- ja tutkimusjaosto. Kehittämistyöni tavoitteena on selvittää Finnsecurity Ry:n sivuille luotavan turvallisuusalan koulutusportaalin sisältöön, käytettävyyteen ja ulkonäköön liittyviä asioita ja vastata niiden pohjalta kysymykseen: ” Mitä Finnsecurity Ry:n jäsenet odottavat tulevalta koulutusportaalilta?” Koska Finnsecurity Ry:llä ei ole aikaisemmin ollut vastaavanlaista palvelua Internet-sivuillaan, kehittämistyöni tavoitteena on luoda kokonaiskuvaava portaalista ja saada jäsenistön näkökulmia hankkeeseen, jotta se palvelisi heitä parhaalla mahdollisella tavalla. Kartoitan jäsenistön toiveita ja tarpeita suorittamalla heille kyselyn Internetin Webropol-tiedonkeruuohjelman välityksellä.

Opetus- ja tutkimusjaoston vastaava Sami Tikkanen sekä Harri Koskenranta Laurea ammattikorkeakoulusta ja opetus- ja tutkimusjaostosta ovat toimineet opinnäytetyöni ohjaajina. Kirjallisten ja sähköisten lähteiden lisäksi olen hankkinut tietoa portaalista avoimella haastattelulla haastatteleamalla ohjelmistokehittäjä Arto Iijalaista Brain Alliancesta.

Oman kehittämistyöni keskeisenä tutkimusmenetelmänä on strukturoitu kyselylomake, koska se palvelee parhaiten tavoitteitani saavuttaa onnistunut lopputulos portaalin käytettävyydestä. Myös avoimet, vapaamuotoiset haastattelut ovat olleet toisena tiedonkeruumenetelmänä hankkeen taustoja selvitettäessä. Tutkimustulosten koonnissa käytän Webropol-tiedonkeruuohjelmaa. Kehittämishankkeeni on kokonaistutkimus, jolloin kaikilla Finnsecurity Ry:n jäsenillä oli mahdollisuus osallistua siihen vastaamalla kyselyyn.

Tutkimustulokset ja johtopäätökset on esitelty 11.11.2009 Finnsecurity Ry:n opetus- ja tutkimusjaostolle, joka päätti esittää hankkeen toteuttamista Finnsecurity Ry:n hallitukselle. Tarkoituksena on testata hanketta kevyehkönä pilotti-hankkeena ensin todetakseen, vastaako portaalit käyttäjien tarpeita todellisuudessa. Testaamista puoltaa myös teoria ja muista portaalista saadut käyttökokemukset.

Petri Vikstedt

Needs assessment for an online portal for vocational security adult education

Year	2010	Pages	64
------	------	-------	----

This final thesis is a work and operation-focused research paper ordered by the Teaching and Researching Unit of Finnsecurity Ry. The purpose of the development project is to examine matters relating to the contents, usability and appearance of Finnsecurity's online teaching portal for the security field. Based on those issues, the idea is to find out what are the members of the Finnsecurity organization expect from this new online portal?"

Since Finnsecurity has not had this type of service on its online portal earlier, the focus is on a general view and gathering opinions and expectations from the members of Finnsecurity. A survey is conducted by using a data acquisition form called "Webropol" to find out members' needs and request.

The mentors in the research are Sami Tikkanen, the person in charge of the Teaching and Researching Unit of Finnsecurity, and Harri Koskenranta from the Laurea University of Applied Sciences Teaching and Researching Unit. In addition to the literary and online sources, Arto Iijalainen, an online portal developer from Brain Alliance was also interviewed.

The essential research method in the development work has been a structured questionnaire. It serves the purpose of finding the most usable version for the online portal. In addition to surveys open auditions were arranged to assist in developing a base for this project. The collection of research data is accomplished by using Webropol data acquisition. The development project is comprehensive research, i.e. all the members of the Finnsecurity organization have an opportunity to take part in it by using the Webropol online survey.

The research results and conclusions were presented to the Teaching and Researching Unit of Finnsecurity on November 11th, 2009, who recommend executing this project to the board of Finnsecurity. The initial stage would be to test the project as a light pilot scheme and find out if the portal will meet the needs of the users before using it in full.

Key Words: Portal of security education, private security business, adult education, education of security, education portal

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Kehittämishankkeen tavoite ja rakenne	6
3	Finnsecurity Ry	7
4	Yksityinen turvallisuusala.....	9
5	Aikuiskoulutus	11
	5.1 Elinikäinen oppiminen	12
	5.1.1 Elinikäisen oppimisen muodot.....	13
	5.2 Elinikäinen oppiminen ja aikuiskasvatus	14
	5.3 Aikuiskoulutus verkossa.....	15
6	Turvallisuusalan koulutus	16
	6.1 Toisen asteen ammatillinen koulutus	17
	6.1.1 Turvallisuus- ja suojelualan perustutkinto	17
	6.2 Turvallisuus- ja suojelualan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot.....	18
	6.2.1 Ammattitutkinnot	18
	6.2.2 Erikoisammattitutkinnot	20
	6.3 Muu turvallisuus- ja suojelualan koulutus	21
	6.4 Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus	21
	6.5 Ammattikorkeakoulut	22
	6.5.1 Yliopistot ja teknilliset korkeakoulut	23
	6.5.2 Erikoistumisopinnot; ammattikorkeakoulut.....	23
	6.6 Jatko- ja täydennyskoulutus.....	24
7	Koulutusportaali.....	25
	7.1 Koulutusportaalin luominen	26
	7.2 Tuotantoprosessin vaiheet	28
8	Empiirisen kartoituksen toteuttaminen	29
	8.1 Kyselylomakkeen laadinta ja toteutus	33
9	Tutkimustulokset.....	35
	9.1 Koulutukset	36
	9.2 Hakuominaisuudet	42
	9.3 Ulkoasu ja käyttöominaisuudet	44
10	Johtopäätökset ja pohdinnat	48
	LÄHTEET	56
	KUVA.....	58
	LIITTEET	59

Kehittämistyöni tavoitteena on selvittää Finnsecurity Ry:n jäseniltä, mitä he odottavat uudelta turvallisuusalan koulutusportaailta, joka tullaan mahdollisesti luomaan yhdistyksen Internet-sivuille. Kehittämistyöni (tuottamisprosessin) lähtökohtana on antaa Finnsecurity Ry:n opetus- ja tutkimusjaostolle lisäarvoa päätöksentekoon; otetaanko portaalin luominen käytännön toteutukseen? Koulutusportaalin tarkoituksena on turvallisuusalan koulutusten kerääminen yhden ja saman laadukkaan palvelun alle turvallisuusalan imagoa kohottaen.

Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla kartoitan jäsenistön toiveita ja tarpeita suorittamalla heille kyselyn Internetin kautta Webropol-tiedonkeruuohjelman välityksellä, jotta heidän näkemyksensä tulisi esille ennen sivuston luomista, ja että portaali palvelisi heitä mahdollisimman hyvin. Tämä on tarpeen tehdä jo ennen portaalin kokoamista, mikä tulee ilmi lähteistä ja haastattelemani Brain Alliancen ohjelmistokehittäjä Arto Iijalaisen (2008) sanoista:” Heti alussa on oltava perusidea siitä, mihin palvelua käytetään... Ilman perusideaa kehitystyö on erittäin hankalaa ja kehittäjät eivät tiedä, mitä ollaan tekemässä, joten tuloksena voi olla sivusto, joka ei kelpaa loppukäyttäjille.”

Kehittämistyöni lähestymistapana on tapaustutkimus, jonka myötä saan vastauksen pääkysymykseen: Mitä Finnsecurity Ry:n jäsenet odottavat tulevalta koulutusportaailta? Portaalin (tuotoksen) tulee rakentua käyttäjien tarpeista ja olla mahdollisimman selkeä, laadukas ja helppokäyttöinen. Lisäksi olen johtanut tarkentavia alakysymyksiä portaalin sisältöön liittyen: kaipaavatko käyttäjät tulevaan koulutusportaaliin tutkintoon johtavaa formaalia koulutusta vai täydentävää, tietoa lisäävää, tutkintoon johtamatonta informaalia koulutusta? Samalla pyrin saamaan ulkonäköön ja käytettävyyteen liittyviä huomioita. Kyselyn yhteydessä kartoitan informanteilta (haastateltavilta) saatuja vastauksia vertaillen niitä heidän statukseen; ovatko he palveluntuottajia vai sen tarvitsijoita. Viitekehiksestä muodostuneiden kysymysten ymmärtäminen vaatii alla olevassa kuvassa esiintyvien käsitteiden ymmärtämistä ja tulkintaa. Nämä keskeiset käsitteet selkiintyivät kirjallisuuskatsauksen avulla.

Kuva 1: Opinnäytetyön rakentuminen

Laajasti tarkastellen *aikuiskoulutus* on organisoitua opetustoimintaa, jonka avulla opiskelijat saavuttavat etukäteen asetetut tavoitteet (Tuomisto & Salo 2006, 39). Suppeammin katsottuna laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998) määrittää aikuiskoulutuksen mahdollisuutena saada ammatillista koulutusta tai sitä tukevaa koulutusta. Koska suurin osa turvallisuusalan koulutuksesta tapahtuu aikuisiällä, on mielestäni tärkeää ymmärtää aikuiskoulutusta syvällisemmin teoreettisen tietopohjan varmistamiseksi, mikä liittyy myös kiinteästi turvallisuusalan koulutukseen. Aikuiskasvatuksen termit, formaalinen ja informaalinen, esiintyvät alakysymyksissä, joten niitä on tarpeellista tarkastella lähemmin aikuiskoulutuksen yhteydessä.

Aikuiskoulutukseen liitetään kiinteästi *elinikäinen oppiminen* (lifelong learning), jonka mukaan ihminen oppii koko ajan elämänsä aikana. Käsitteen mukaan hallussa olevaa tietoa hyödynnetään (työ)elämässä sekä tietämystä voidaan laajentaa jatkuvasti; joko formaalisti tai informaalisti. (Tuomisto 2004, 60-61.)

Lain (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 12.4.2002/ 282.) mukaan yksityiseksi turvallisuuspalveluksi määritellään vartioimisliiketoiminta ja turvasuojaustoiminta. Vartioimisliiketoiminta ja turvasuojaustehtävät ovat ansiotarkoituksessa suoritettavia, toimeksiantoon perustuvia tehtäviä (282/2002) *Turvallisuusalan koulutuksesta*, joka tapahtuu aikuiskoulutuksen piirissä, on suurin osa lain määrittelemän yksityisen turvallisuusalan koulutuksen ulkopuolella. Koulutukset käsittelevät ja liittyvät yksityiseen turvallisuusalaan, mutta eivät varsinaisesti valmista opiskelijaa vartijaksi tai turvasuojaajaksi.

Portaali voidaan käsittää tietopalveluna, joka on liittymä eri tahoihin, yhden tai useamman organisaation asiointipalveluihin tai näiden tietopalveluihin. Täten portaali tuottaa käyttäjilleen yhden tai useamman tahon asiointi- ja tietopalveluja. Portaalien toiminta jakautuu kahteen eri toimintatapamalliin. Ensimmäisessä toiminnassa portaali on portti muihin palveluihin, jolloin portaali toimii aloituspaikkana muiden palvelutarjoajien palveluihin. Toisessa toimintatapamääritelmässä portaali toimii kokoavana palveluna, jossa portaali tarjoaa yhtenäisen käyttöliittymän erillisille palvelusivustoille, mikä on myös Finnsecurity Ry:n koulutusportaalin palvelun tarkoituksena. (Aino-julkaisuja 2007, 10.)

2 Kehittämishankkeen tavoite ja rakenne

Aloite tutkimukseen on tullut Finnsecurity Ry:n opetus- ja tutkimusjaostolta. Kehittämistyöni tavoitteena on selvittää Finnsecurity Ry:n sivuille luotavan turvallisuusalan koulutusportaalin sisältöön, käytettävyyteen ja ulkonäköön liittyviä asioita ja vastata niiden pohjalta

kysymykseen: ” Mitä Finnsecurity Ry:n jäsenet odottavat tulevalta koulutusportaalilta?” Koska Finnsecurity Ry:llä ei ole aikaisemmin ollut vastaavaa palvelua sivuillaan, niin kehittämistyöni tavoitteena on luoda kokonaiskuvaa portaalin rakenteesta ja saada jäsenistön näkökulmia hankkeeseen, jotta se palvelisi heitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Kehittämisyhteistyön ulkopuolelle on rajattu kaikki viranomaisille tarkoitettu julkisen vallan tarjoama koulutus, vaikka Finnsecurity Ry tekeekin tiiviisti yhteistyötä julkisen vallan kanssa edistääkseen turvallisuutta yhteiskunnassa. En myöskään lähde erittelemään kaikkia yksityisen turvallisuusalan koulutuksia ja kursseja. Olen pyrkinyt käsittelemään työssäni yleisimpiä yksityisen turvallisuusalan koulutuksia, joita oppilaitokset tarjoavat palveluissaan. Laajennan yksityisen turvallisuusalan käsitettä (ja alan koulutusta) kuitenkin lain mukaisesta yksityisestä turvallisuusalaista, mikä määrittelee lain piiriin vain vartioimisliiketoiminnan ja turvasuojaamistoiminnan. Koska yksityisen turvallisuusalan koulutustarjonta on pääsääntöisesti aikuiskoulutuksen piirissä tapahtuvaa koulutusta, niin lähdeaineiston hankinta ja kysely on toteutettu painottaen Finnsecurity Ry:n jäsenistön tarpeita aikuiskoulutuksen alueella.

Opinnäytetyöni rakentuu siten, että kerron yleisesti käsitteistä luvuissa 3- 7; Finnsecurity Ry, yksityinen turvallisuusala, aikuiskoulutus, turvallisuusalan koulutus ja lopuksi koulutusportaaali. Luvussa 8, empiirisen kartoituksen toteuttaminen, käsittelem käyttämiäni tutkimusmenetelmiä ja käytännön toteutusta. Luvussa 9, tutkimustulokset, esittelen luonnollisesti tutkimustulokset, jotka sain kyselyn perusteella. Viimeisessä luvussa 10, johtopäätökset ja pohdinnat, pyrin vastaamaan kyselyn ja opinnäytetyöni taustatietojen perusteella haasteeseen luoda Finnsecurity Ry:n jäsenistöä palveleva, toimiva koulutusportaaali. Arvioin myös kyselyn ja sen tulosten luotettavuutta ja käytettävyyttä.

3 Finnsecurity Ry

Finnsecurity Ry on 30-vuotias turvallisuusalan vaikuttaja ja yhteistoimintajärjestö, jonka tavoitteena on olla alan huomattavana vaikuttajana kehittäm jäsentensä ammatillista osaamista ja yhteishenkeä verkostoitumalla; sekä lisätä yhteistyötä ja turvallisuuden edistämistä yhteiskunnassa muiden turvallisuusalan järjestöjen, yritysten ja julkisen vallan kanssa. Finnsecurity Ry:n toiminta jakautuu yhdeksään eri jaoston toimintaan. Jaostot ovat yritysjaosto, aluejaosto (joka jakautuu kolmeen eri aluejaostoon: Länsi-, Keski- ja Pohjois-Suomen alueet), opetus- ja tutkimusjaos, tietoturvallisuusjaos, opiskelijajaos, turvallisuusjohtamisjaos, yhteistoimintajaos, työturvallisuusjaos ja paloilmainsualan yhdistys ry. Jaostot järjestävät tapahtumia jäsenille ja muille toimijoille eri paikkakunnilla

toimintavuoden aikana. Jaostojen tehtävänä on myös edistää erilaisten jäsenryhmien toimintaa yhdistyksen piirissä ja luoda mahdollisuus mahdollisimman monelle jäsenelle osallistua yhdistyksen toimintaan aktiivisena jäsenenä. Finnsecurityn jäseniä oli vuoden 2008 lopussa kaikkiaan 667, joista henkilöjäseniä oli 467, opiskelijajäseniä 80, yritysjäseniä 57, yhteisöjäseniä 16 ja yhteisöjäsenedustajia puolestaan 47. (Finnsecurity Ry.)

Yhteistoiminnan kehittämisen lisäksi Finnsecurity Ry:llä on monia muita toimintoja. Yhdistys on toteuttanut turvallisuus- ja suojelualan liittyviä Finnsec-messuja ja Finnsecurity-näyttelyjä vuodesta 1978. Pohjoismaiden merkittävin turvallisuus- ja suojelualan tapahtuma, Finnsec-messut, järjestetään joka toinen vuosi. Vuonna 2007 messuilla oli yli 17 000 kävijää. Messuilla tarjoutuu mahdollisuus luoda kontakteja niin kotimaisella kuin kansväliselläkin tasolla seminaarien ja koulutustilaisuuksien lomassa. Finnsecurity Ry julkaisee vuosittain myös Turvallisuusalan Vuosikirjaa, jossa on yksissä kansissa turvallisuusalan tuotteet, palvelut, kontaktit, alan organisaatiot, järjestöt, yritykset, koulutukset, viranomaiset sekä Finnsecurity Ry:n kokoamana asiantuntija-artikkelit ja turvallisuusalan tärkeä informaatio. Yhdessä Suomen Turvaurakoitsijaliiton ja Suomen Vartioliikkeitten liiton kanssa julkaistaan vuodessa kuusi kertaa ilmestyvää Turvallisuus-lehteä. Lehdessä on ajankohtaista tietoa turvallisuus- ja suojelualan tapahtumista, ilmiöistä ja alan vaikuttajista. (Finnsecurity Ry.)

Finnsecurity Ry palkitsee turvallisuusalaan liittyviä asioita. Palkittava voi olla luonnollinen henkilö, yritys tai yhteisö, tuote, palvelu tai ratkaisu. Oikein hyvä turvallisuusalan oivallus, Ohto-palkinto, jaetaan yhdessä Turvallisuus-lehden kanssa. Palkinnon voittaja voi olla tuote, palvelu tai ratkaisu, jonka on täytettävä jokin seuraavista kriteereistä: täysin uusi - on pidempään markkinoilla ollut, mutta jolle on kehitetty uusi käyttötarkoitus - avaa turvallisuusalalle täysin uuden alueen kehittyä - toimii paremmin ja varmemmin kuin sen nykyiset markkinoilla olevat kilpailijat - tuottaa lisäarvoa jollekin jo olemassa olevalle turvaratkaisulle. (Finnsecurity Ry.)

Turvallisuuspalkinto jaetaan vuosittain ensisijaisesti henkilölle, joka on ansiokkaasti edistänyt omalla toiminnallaan vuoden aikana Finnsecurity ry:n sääntöjen 2 §:ssä mainittuja tavoitteita (edistää, kehittää ja lisää turvallisuusalan ja suojelualan tuntemusta). Palkintoa on jaettu vuodesta 1984 asti. (Finnsecurity Ry.)

Opinnäytetyöpalkintoa on jaettu yhdistyksen toimesta vuosina 2003 - 2006. Palkinnon on saanut opiskelija, joka suorittaa turvallisuusalan tutkinnon ja tuottaa parhaimman opinnäytetyön. Opinnäytetyöpalkinnon tavoitteena on edistää yhteistyötä turvallisuusalan oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa sekä lisätä opiskelijoiden kiinnostusta yritysturvallisuutta kohtaan ja auttaa siten suuntaamaan tutkimusaiheita yritysten turvallisuuden kannalta olennaisiin ja ajankohtaisiin aiheisiin. (Finnsecurity Ry.)

4 Yksityinen turvallisuusala

Pystyäkseen ymmärtämään turvallisuusalan koulutuksen lähtökohdat on myös tiedostettava yksityisen turvallisuusalan käsitteet. Turvallisuusalan koulutuksella pyritään vastaamaan pääosin yksityisen turvallisuusalan asettamiin haasteisiin, koska suurin osa formaalista turvallisuuskoulutuksesta (koulutettavien lukumäärään suhteutettuna; vuosittain noin 2000 uutta vartijaa) on formaalin aikuiskoulutuksen piirissä tapahtuvaa koulutusta. Yhtenä turvallisuusalan (Finnsecurity Ry:n) tavoitteista on luoda palvelu (portaali), mikä kokoaisi yksityisen turvallisuusalan koulutukset mahdollisimman kattavasti yhteen. Portaali toimisi näin ollen eräänlaisena ”virallisena” edustuskanavana, jossa palvelun sisältöä valvotaan. Tätä ennen Internetissä on olemassa joukko palveluita, missä tuotettavaa sisältöä ei juurikaan valvota. Yksityisen turvallisuusalan koulutusmahdollisuuksiin voi perehtyä nykyään hajanaisesti keskustelupalstoilla ja koulutusta antavien organisaatioiden sivuilla.

Yksityinen turvallisuusala on nopeasti kasvava ala ja sen rooli on muuttunut nopeasti ja on muuttumassa yhä edelleen vastatakseen yhteiskunnan tarpeisiin. Muutoksen tahtia kuvaa lainsäädännön uudistuminen; voimassa oleva laki yksityisistä turvallisuuspalveluista on melko tuore (2002) ja se on uudistumassa ja tarkentumassa uudelleen.

Yksityisen turvallisuusalan palvelut määritellään Suomen laissa omassa lainkohdassaan: Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 12.4.2002/ 282. Lain tavoitteena on yksityisten turvallisuuspalveluiden laadun ja luotettavuuden varmistaminen sekä viranomaisten ja yksityisten turvallisuuspalveluiden välisen yhteistyön edistäminen. (282/2002.) Laki astui voimaan 1.10.2002. Ennen voimaan tullutta lakia turvallisuusala oli varsin kirjavaa ja väljästi säädeltyä.

Lain mukaan yksityiseksi turvallisuuspalveluksi määritellään vartioimisliiketoiminta ja turvasuojaustoiminta. Vartioimisliiketoiminnalla tarkoitetaan ansiotarkoituksessa suorittavaa, toimeksiantoon perustuvaa vartioimistehtävien hoitamista. Vartioimisliiketoiminta on luvanvaraista toimintaa, jossa tarvitaan vartioimisliikelupa. Vartioimisluvan myöntää sisäasiainministeriö. (282/2002.)

Vartioimistehtävällä tarkoitetaan laissa omaisuuden vartioimista, henkilön koskemattomuuden suojaamista sekä vartioimiskohteeseen tai toimeksiantajaan kohdistuneiden rikosten paljastamista samoin kuin näiden tehtävien valvomista. Myymälätarkkailu luetaan vartioimistehtäväksi, jossa vartioidaan myymälässä myytävää omaisuutta. Henkivartija toiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jossa suojataan tietyn henkilön koskemattomuutta. Myös

arvokuljetustehtävä ymmärretään vartiointitehtäväksi, jossa vartioidaan kuljetettavana olevaa arvo-omaisuutta. (282/2002.)

Turvasuojaustoiminnaksi määritellään toiminta, jossa tehtävän hoitaminen perustuu toimeksiantosopimukseen ja toimintaa suoritetaan ansiotarkoituksessa.

Turvasuojaustehtävällä tarkoitetaan laissa rakenteellisen suojauksen tai sähköisten valvontajärjestelmien suunnittelemista, asentamista, korjaamista tai muuttamista sekä muiden turvallisuusjärjestelyjen suunnittelemista. (282/2002.)

Jos turvasuojaustehtävän hoitaminen edellyttää pääsyä sellaisiin toimeksiantajan turvallisuusjärjestelyjä koskeviin luottamuksellisiksi määriteltyihin tietoihin, joiden avulla on mahdollista tunkeutua tai olennaisesti helpottaa tunkeutumista toimeksiantajan hallitsemaan ulkopuolisilta suljettuun paikkaan, vaaditaan turvasuojauksen suorittajalta lain mukainen hyväksyntä. Hyväksynnän antaa hakijan kotikunnan poliisilaitos. (282/2002.)

Yksityisten turvallisuuspalvelujen valvonnasta ja yleisestä ohjauksesta vastaa vuonna 2002 voimaan tulleen lain mukaan sisäasianministeriön turvallisuusalan valvontayksikkö Mikkellisä. Alueellisesti poliisin lääninjohto ja kihlakunnan poliisilaitokset vastaavat yksityisten turvallisuuspalveluiden sekä vastaavien hoitajien, vartijoiden ja turvasuojaajien toiminnan valvonnasta toimialueellaan. (282/2002.)

Opinnäytetyöni on laadittu vallitsevan ja voimassa olevan lain (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 12.4.2002/ 282.) mukaisesti. Selkeyttämisen ja harmonisoimisen takia vuonna 2008 Sisäasiainministeriö on asettanut yksityistä turvallisuusalaa koskevan lainsäädännön kaksiosaisen uudistamishankkeen. Hankkeen tavoitteena on mm. selkeyttää ja yhdenmukaistaa toimivaltuuksia sekä ajantasaistaa vartijoiden ja järjestyksenvalvojien sekä poliisin välistä työnjakoa. Myös yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimintaedellytyksiä, koulutusta ja valvontaa on tarkoitus kehittää. (Sisäasiainministeriö.)

Hankkeen ensimmäisen vaiheen tavoitteena on lisätä vartijoiden tehtäväaluetta; arvioitavana on vartioiden järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitomahdollisuuden laajentaminen muun muassa satamiin, lentokentille sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteisiin. Arvioitavana on myös, onko tarpeen muuttaa esimerkiksi vartioimistehtäviä koskevia määritelmiä, vartioimisliikkeitä koskevia edellytyksiä, vartioimisliikkeelle säädettyä kieltoa vastaanottaa toimeksiantoa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä. (Sisäasiainministeriö.)

Vaiheen toisessa osassa on tarkoitus yhdenmukaistaa ja selkeyttää vartioiden, järjestyksenvalvojien, turvatarkastajien ja turvasuojaajien lainsäädäntöä. Tavoitteena on myös toisessa vaiheessa määritellä viranomaisten ja edellä mainittujen yksityisen turvallisuusalan toimijoiden työnjaon nykytilaa nähtävillä olevaa kehitystä vastaaviksi sekä

kehittää yksityisen turvallisuusalan toimijoiden toimintaedellytyksiä, koulutusta ja valvontaa. (Sisäasianministeriö.)

Koulutusportaalin avulla on turvallisuusalan koulutuksia tarjoavien mahdollista reagoida nopeasti tuleviin koulutusuudistuksiin, koska organisaatiot voivat päivittää portaalin kautta koulutustarjontansa uudistuvan lain mukaiseksi. Lakiuudistus tulee todennäköisesti muuttamaan yksityisen turvallisuusalan koulutuksen sisältöä mm. toimivaltuuksien osalta, mikä on mielestäni realistinen ajatus.

5 Aikuiskoulutus

Alanen käsittelee aikuiskasvatusta kahdella käsiteparilla: eriytynyt ja eriytymätön aikuiskasvatus. Eriytyneellä aikuiskasvatuksella (formaali ja nonformaali) voidaan ymmärtää eriytyneillä kasvatustavoitteilla ja opinto-ohjelmilla organisoituna opetuksena aikuisopiskelijoiden suunnitelmallisesti etenevän oppimisen edistämiseksi. Elinikäisen kasvatuksen käsite, informaali oppiminen, viittaa Alasen käsitteeseen eriytymätön aikuiskasvatus, jolla tarkoitetaan kokemusperäistä ja ei-institutionaalista koulutusta. (Tuomisto & Salo 2006, 40.)

Johtuen yhteiskunnan nopeista haasteista ja sen luomista yhteiskunnallisista ja elämänympäristöjen muutoksista informaatioyhteiskuntineen ja globalisoitumisineen on aikuiskoulutuksen tarve vain yhä edelleen kasvamassa. Muutokset aiheuttavat aikuisten organisoidulle koulutukselle ja aikuisopiskelijoille uusia haasteita ja tarpeita. Siirtyminen vapaasta sivistystyöstä nonformaaliseksi ja formaaliseksi kasvatustoiminnaksi, jolle on luonteenomaista opiskelun ja oppimisen arvo ja arvostus itsessään, on tätä päivää. Formaalisen koulutuksen kasvuun on vaikuttanut aikuisten ammatillisen koulutuksen kasvu ja sen arvostuksen vahvistuminen. Koulutuksesta on tullut taloudellisten intressien ja kansallisen kilpailukyvyyn työkalu. Tarpeet tarkoituksenmukaisiin, organisoituihin opintoihin kumpuavat ensisijaisesti opiskelijan ulkopuolelta, varsinkin työelämän asettamista paineista. Työelämän asettamat vaatimukset on sidottu yhteiskunnan ja työelämän jatkuvan kehityksen vaatimukseen, joihin yksilöllä on tarvetta vastata osana organisaatiota. Haasteet ja tarpeet opiskeluun muuttuvat kiihtyvällä tahdilla; kyetäkseen vastaamaan työelämän tarpeisiin ja tullakseen toimeen mitä erilaisimpien haasteiden kanssa, on aikuisella ihmisellä kasvava tarve osallistua ja opiskella tarkoituksenmukaisia, organisoituja opintoja. (Tuomisto & Salo 2006, 44-48.)

Opiskelijan näkökulmasta katsottuna ammatillinen aikuiskoulutus on puolestaan tärkeä asia työmarkkinakelpoisuuden kannalta, koska se vahvistaa omalta osaltaan aikuisopiskelijoiden

osaamista ja parantaa heidän mahdollisuuksia kilpailla tarjolla olevista työpaikoista. Työssä olevien aikuisten lisäksi opiskelua pyritään kohdentamaan työttömille ja työelämään takaisin pyrkiville henkilöille. Edellä mainituille kohderyhmille tarjottava opiskelu ja koulutus ratkaisevat lyhyen aikajänteen ongelmia, koska tavoitteena on tuottaa osaavaa työvoimaa tärkeiden ja akuuttien ongelmien ratkaisijoiksi. (Salila & Malinen 2002, 96-97.)

Työelämän lisäksi opiskelutarpeita asettavat muut yhteiskunnalliset haasteet, esimerkiksi vapaa-ajan harrasteisiin, perhe- ja järjestöelämään liittyvät vaatimukset. Kehityksen ja vaatimusten myötä kasvatusta ja opetus ovat siirtyneet yhä enenevässä määrin tarkoituksen mukaisesti tehtävään erikoistuneelle instituutiolle, koulutusjärjestelmälle. (Tuomisto & Salo 2006, 47-48.)

Tämän päivän aikuisopiskelussa informaalin oppiminen on lisääntynyt formaalisen oppimisympäristön kanssa. Yksi syy tähän on informaalisten oppimisympäristöjen kentän kasvu, mikä aiheutuu informaatioteknologian sovellutusten kehittymisestä. Kehittymisestä johtuen itseopiskelumahdollisuuksien määrällinen ja laadullinen kasvu on ollut huomattavaa, varsinkin Internetissä. (Tuomisto & Salo 2006, 49.) Tämän voi huomata myös turvallisuusalan koulutuksen osalta. Laitettaessa hakupalvelimeen hakusanaksi turvallisuusalan koulutus saa vastaukseksi lukemattomia eritasoisia ja laatuksia koulutuksia. Käsittelen teknologian tuomia mahdollisuuksia ja haasteita myöhemmin luvussa 5.3 Aikuiskoulutus verkossa.

5.1 Elinikäinen oppiminen

Koulutusportaalin tarjoamien koulutusmahdollisuuksien ja elinikäisen oppimisen korrelaation takia on tärkeää ymmärtää elinikäisen oppimisen -käsite. Koulutusportaali mahdollistaa aikuisopiskelijan omaehtoisen kehittymisen, koska sen kautta potentiaalinen opiskelija löytää tietoa turvallisuusalan koulutuksista.

Elinikäisellä oppimisella voidaan käsittää koko ihmisen elämänkaaren käsittävä oppiminen, ns. arkioppiminen kuin koulussa tapahtuva oppiminen. ”... elinikäinen oppiminen, jolla tarkoitetaan yleensä kaikkea ihmisen elinaikaista oppimista riippumatta siitä, missä tai miten se on tapahtunut. ” (Antikainen, A 1998, 168.) Sallilan toimittamassa teoksessa Markku Leinonen toteaa, että 1980-luvulla elinikäisen oppimisen historiallisiin näkökulmiin liittyi luontevasti kuvaus englantilaisen Thomas Moren (1478-1535) utopistisesta oppimisyhteiskunnasta, jolloin valtion vaurauden ja onnellisuuden lähtökohtana olivat ihmisten ahkeruus ja nopea oppimiskyky sekä siihen kuuluva kekseliäisyys. Oppimista ei kuitenkaan voitu rajata kouluihin tai muodollisiin oppimistilaisuuksiin, vaan elämänlaajuisuus kuului jokapäiväiseen oppimiseen luonnostaan. Koskaan ei ollut liian myöhäistä aloittaa

oppimista yksilön yhteiskunnallisesta asemasta huolimatta; kaikilla ihmisillä oli mahdollisuus toteuttaa itseään tulemalla viisaaksi. (Leinonen 2004, 5-7.)

Tänä päivänä monet kansainväliset järjestöt, mukaan lukien Unesco, OECD ja EU, ovat vaatineet elinikäisen oppimisen saattamista kaikkien ulottuville. Kuitenkin kansainvälisessä keskustelussa vaikuttaa vieläkin kaksi erilaista elinikäisen oppimisen käsitystä. Ensimmäinen painottaa systemaattisesti oppilaitoksissa tapahtuvaa elinikäistä kasvatusta pohjautuen perinteisen kasvatusta- ja koulutusjärjestelmän kehittämiseen (lifelong education), ja toinen taas korostaa informaalista, itseohjattua elinikäistä oppimista (lifelong learning), jossa on mukana koko yhteiskunta laaja-alaisesti. Joidenkin arvioiden mukaan jopa 75 % ihmisen oppimisesta on informaalia, kokemusperäistä, joka tapahtuu arkielämän tilanteissa. (Tuomisto 2004, 60-61.)

Oppimiseen tulee liittyä iloa, joka on miellyttävää sen ollessa avointa, omaan uteliaisuuteen pohjautuvaa asioiden tutkiskelua ja kokemusten keräämistä eikä missään tapauksessa pakonomaista, muiden määräämää ja jatkuvan arvostelun alaista toimintaa. Miellyttävä vapaaehtoinen opiskelu voi siis olla sisällöllisesti yleissivistävää, ammatillista, kulttuuriharrastukseen liittyvää tai jotain muutakin. Tuomiston mielestä on kuitenkin selkeää, että formaalisella, tutkintoon tähtäävällä koulutuksella on keskeinen merkitys tulevaisuudessakin, mutta suhteessa elinikäiseen oppimiseen sen merkitys vähenee. Esimerkiksi Livingstonen mukaan formaalinen koulutus on jäävuoren huippu, ja suurin osa oppimisesta tapahtuu arkielämässä niin työssä kuin vapaa-aikanakin erilaisten oppimisprojektien yhteydessä informaalisti. (Tuomisto 2004, 64-66.)

5.1.1 Elinikäisen oppimisen muodot

Oppiminen voidaan jakaa kahteen eri osa-alueeseen; spontaaniin oppimiseen ilman eksplisiittisesti asetettuja tavoitteita sekä tietoisesti, tavoitteellisesti ja järjestelmällisesti tapahtuvaan oppimiseen. Jälkimmäiseen oppimiseen liitetään opettaminen, siihen varatut tilat ja tilanteet. (Tuomisto 1994, 23.)

Hienompi ja tarkempi jako erittelee kasvatuksen (oppimisen kasvatuksen) *formaaliseen, nonformaaliseen ja informaaliseen*. Lisäksi luetteloön voidaan lisätä myös satunnaisoppiminen. Formaalisella kasvatuksella tarkoitetaan hierarkkisesti rakentuvaa, ajallisesti asteittain etenevää koulutusjärjestelmää. Järjestelmä ulottuu peruskoulusta yliopistoon, mukaan lukien ammatillinen koulutus. Aikuiskoulutuksen yleissivistävä koulutus ja ammatillinen koulutus, joka tähtää tutkinnon suorittamiseen, kuuluvat formaalin kasvatuksen piiriin. (Tuomisto 1994, 23.)

Nonformaalisella (ei-formaalinen) kasvatuksella tarkoitetaan kasvatusta ja oppimista varten organisoituja toimintoja, jotka tapahtuvat muodollisen koulujärjestelmän ulkopuolella.

”Opetus voi olla erikseen järjestettyä tai se voi olla osa jostakin laajemmasta toimintamuodosta.” (Tuomisto 1992, 173.) Vapaa sivistystyö, aikuiskasvatus, joka ei tähtää kouluopintojen ja tutkintojen suorittamiseen, kuuluu nonformaaliin kasvatukseen. Myös suurin osa työelämän koulutuksesta on nonformaalia kasvatusta. Se on ammatillista täydennyskoulutusta. Nonformaali kasvatus on joustavaa ja käytännönläheistä, jolloin sen merkitys korostuu elinikäisessä kasvatuksen kehittämisessä. (Tuomisto 1994, 23.)

Informaali oppiminen on kokemusperäistä ja ei-institutionaalista. Se on oman ammattitaidon ja sosiaalisten taitojen kehittämistä. Hyvänä esimerkkinä tästä voisi olla ryhmätyö, joka kehittää molempia taitoja. (Tuomisto 1994, 24.)

”*Satunnaisoppiminen* on tavoitteetonta ja se tapahtuu muun toiminnan sivutuotteena” (Tuomisto 1998, 175). Se voitaisiin määritellä myös jossain tapauksessa kokemukseksi. Oppiminen (arkipäiväoppiminen) tapahtuu mm. erehdyksen, olettamusten ja uskomusten kautta, jotka muokkaavat siten oppijan toimintaa (Tuomisto 1994, 24). Eri oppimismuodot voivat olla nivoutuneet toisiinsa ja niiden erottaminen toisistaan voi olla hankalaa.

5.2 Elinikäinen oppiminen ja aikuiskasvatus

Aikuiskasvatuksen tutkijat ovat olleet kiinnostuneita aikuisten oppimisesta organisoiduissa tai organisoimattomissa tilanteissa opiskelun ollessa joko tavoitteellista tai tavoitteetonta. Näin aikuiskasvatuksenkin tutkimuskenttä on muuttunut sen laajentuessa ohjattujen ja organisoitujen opetus/oppimistilanteiden ulkopuolelle, esim. työ- ja perhe-elämään sekä muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan. Aikuiskasvatustutkijat ovat paneutuneetkin yhä suuremmissa määrin entistä syvällisemmin aikuisten oppimisen tutkimiseen käytännössä ja luonnollisissa oppimisympäristöissä. On myös huomattava, että perinteisen opetuksen, ohjauksen ja itseohjautuneen oppimisen keskinäiset rajat ovat muuttuneet yhä epämääräisemmiksi ja niiden suhteetkin ongelmallisemmiksi. Opettajat nähdään ns. fasilitaattoreina, oppimisen edistäjinä, jotka tukevat ja kannustavat opiskelijoita aktiivisen oppijan rooliin. Yhteiskuntamme tarvitsee tulevaisuudessa omin aivoin ajattelevia, tasapainoisia ja itseensä luottavia persoonallisuuksia, mikä tulee ottaa huomioon myös elinikäisen oppimisen strategiaa kehitettäessä. (Tuomisto 2004, 75-76, 79 & Front 2004, 125.)

Aikuisten mahdollisuutta opiskella ja kehittää itseään myös täysin oma-aloitteisesti ja omalla vapaa-ajallaan kutsutaan itseohjatuksi oppimiseksi (self-directed learning / omaehtoisuus) (Tuomisto 1994, 37). Itseohjautuvuuden merkitystä voidaan tarkastella eettiseltä kannalta: ihminen saa vaikuttaa häntä koskeviin asioihin itsenäisesti ja siihen liitetään vahvasti

opiskelijakeskeisyys (Tuomisto 1994, 161-162). Itseohjattu opiskelu on Tuomiston mukaan erityisesti ylempien toimihenkilöiden harrastus (Tuomisto 1994, 37). Voidaan siis puhua emansipatorisesta (vapauttava tai tiedostava oppiminen) oppimisesta, jossa tavoitteena on saavuttaa reflektiivistä ajattelua, joka pohjautuu omista ajattelu- ja toimintamalleista tuotettavaan tietoon. Tuloksena prosessista ja oppimisesta on itsetuntemuksen ja - ilmaisun kehittyminen ja oman elämän haltuunottaminen. (Matikainen & Manninen 2001, 65.)

Yhteiskunnan ja työelämän alati kiihtyvä muutos korostavat henkilöstökoulutuksen merkitystä yrityksissä ja organisaatioissa. Yritysten välinen kilpailu ja siihen liittyvät markkinatilanteet ja -asemat sekä taloudelliset suhdanteet asettavat reunaehdot yritysten koulutustoiminnalle. Henkilöstön koulutus ja kehittäminen on aina alisteisessa asemassa yritysten ja organisaatioiden yleisimmille tavoitteille. Toisin sanoen koulutettavien asema ja tavoitteet määrittyvät organisaation kokonaistavoitteiden kautta. (Tuomisto 1994, 224-225.)

5.3 Aikuiskoulutus verkossa

Tekniikan kehittymisen myötä verkkopohjaiset oppimisympäristöt ovat lisääntyneet ja kasvattaneet osuutta opiskelumuotona. Teknologian kehittyminen luo mahdollisuuden monelle koulutusorganisaatiolle pysytellä kehityksen aallolla ja kehittää hyvää imagoa. Toisaalta kehitys asettaa koulutusorganisaatioille haasteita teknologian käytettävyyden ja tiedon saavuttavuuden suhteen. Verkkopohjaiset oppimisympäristöt mahdollistavat oppimisympäristöjen tarjoamisen aktiiviselle opiskelijalle ajan ja paikan suhteen joustavalla tavalla. (Matikainen & Manninen 2001, 9.)

Oppimisympäristöksi voidaan ymmärtää tässä yhteydessä paikka, tila tai toimintaympäristö, jossa on tarkoitus edistää oppimista. Verkkopohjainen oppimisympäristö voi olla hypertekstiin tai mediaan, vuorovaikutuskanaviin (kuten erilaiset keskusteluryhmät, mail- tai Chat toimintoihin) perustuvaa toimintaa, jonka olennaisena osana ovat erilaiset tietokannat mm. rekisterit (Matikainen & Manninen 2001, 10). Finnsecurity Ry:n jäsenistöltä kartoitetaan kyselyssä mm. kokevatko he tarpeelliseksi luoda omaan oppimisympäristöön (koulutusportaalin) keskustelupalstan. Toimiminen koulutusportaalissa vaati jäseniltä kirjautumisen palveluun, joten kirjautuminen muodostaa rekisterin palvelun käyttäjistä. Edellisten tietojen perusteella koulutusportaali voidaan mielestäni ymmärtää sovellettuna oppimisympäristönä, joka tarjoaa käyttäjilleen oppimismahdollisuuden ja ympäristön kehittämään itseään sekä organisaatiotaan.

Opetusteknologian hyödyntäminen opetuksessa ei takaa verkkopohjaisten oppimisympäristöjen avoimuutta ja kontekstuaalisuutta. Oppimisympäristö voi olla vain

yhteen ainoaan välineeseen perustuva oppimisympäristö, joka vaatii käyttäjältään kirjautumisen, jotta palvelua voidaan hyödyntää. (Matikainen & Manninen 2001, 36.)

Verkkopohjaista oppimisympäristöä voidaan hyödyntää monin eri tavoin. Verkkopohjainen oppimisympäristö voi toimia kalvopankkina tai informaatiovarastona. Kalvopankki voidaan ymmärtää oppimista tukevana toimintana, jossa informaatio on opiskelijoiden saatavilla ja käytettävissä oppimisen tukena. Informaatiovarasto -käsitteessä, samoin kuin luentokalvojen osalta, on tieto käyttäjien saatavilla esimerkiksi linkkikokoelman tai hakukoneen muodossa. (Matikainen & Manninen 2001, 37.)

Verkosto -käsitteen pohjalta verkkopohjainen oppimisympäristö tarjoaa käyttäjälleen kommunikaatiomahdollisuuksia ja reaaliaikaisen informaation käyttömahdollisuuden. Käytössä voi olla erilaisia linkkejä tiedonlähteisiin tai palveluihin, kommunikaatioalueita (keskustelupalstoja) sekä informaatiolähteitä (tiedotteita ja mainoksia palveluntarjoajista). (Matikainen & Manninen 2001, 37-38.)

Koulutusportaali ja sen tarjoamat koulutusmahdollisuudet luovat tehokkaan vuorovaikutteisen keinon vastata muuttuvan yhteiskunnan luomiin koulutustarpeisiin nopeallakin aikavälillä. Kyselyn avoimissa vastauksissa korostuu informaalisen koulutuksen tarve formaalisen koulutuksen ohella. Juuri informaalisella koulutuksella voidaan vastata nopeisiin koulutustarpeisiin. Sähköinen järjestelmä mahdollistaa myös opiskelijoiden yksilöllisten koulutustarpeiden huomioon ottamisen koulutuksia suunniteltaessa ja toteuttaessa.

6 Turvallisuusalan koulutus

Tässä luvussa tarkoitukseni on esittää ja perustella turvallisuusalan yleisimmät yksityisen turvallisuusalan koulutukset, jotka ovat myös nähtävissä suorittamassani kyselyssä. Suomessa turvallisuus- ja suojelualan koulutuksen taso ja kesto vaihtelevat aina kurseista ja tietoisuista ammatilliseen koulutukseen ja ylempään korkeakoulututkintoon. Koulutusaika vaihtelee muutaman tunnin tietoisuudesta useamman vuoden kestävään koulutukseen. Esitän opinnäytetyössäni yleisimmät Suomessa tarjolla olevat koulutukset käyttäen hyväksi Työvoimatoimiston kokoomaa turvallisuus- ja suojelualan koulutuksista. Opinnäytetyössäni käsittelemäni koulutustarjonta ei ole täysin kaiken kattava, koska pelkästään AEL:n (Elinkeinoelämän koulutuspalvelut) sivuilla on tarjolla 57 erilaista ja eritasoista turvallisuusalan koulutusta vuonna 2009 (AEL).

6.1 Toisen asteen ammatillinen koulutus

Toisen asteen ammatillinen peruskoulutus on ammatilliseen tutkintoon tähtäävää koulutusta, jossa suoritettavat tutkinnot ovat yleensä peruskoulun, mutta myös lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon jälkeen suoritettavia ammatillisia perustutkintoja. Tutkinnot kestävät yleensä kolme vuotta ja antavat yleisen jatko-opintokelpoisuuden ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin. (Työvoimatoimisto 2006,3.)

Perustutkinnot voidaan suorittaa ammatillisen peruskoulutuksen lisäksi näyttökokeina. Aikuisten näyttötutkintona suoritama ammatillinen perustutkinto vastaa nuorten suorittamaa ammatillista peruskoulutusta. Mikäli tutkinto suoritetaan näyttötutkintoperusteisena, koulutuksen laajuus lyhenee, koska (aikuis-)opiskelijan aikaisempi osaaminen (osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen) huomioidaan täysimääräisesti henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa laadittaessa. Näyttötutkintoihin osallistuminen on mahdollista ammattitaidon hankkimistavasta riippumatta. Tutkinnoissa vaadittu ammattitaito ja osaaminen voi olla hankittu koulutuksen kautta, työelämässä tai harrastuksissa. (Työvoimatoimisto 2006,3.)

6.1.1 Turvallisuus- ja suojelualueen perustutkinto

Tutkinnossa on vain yksi koulutusohjelma: *turvallisuusalan perustutkinto; turvallisuusalan koulutusohjelma, turvallisuusvalvoja*. Tutkinnon opinnot koostuvat ammatillisista, yhteisistä ja vapaasti valittavissa olevista opinto-osioista. Ammatillisissa opinnoissa opiskelijan on mahdollista erikoistua turvallisuus- ja suojelualueen eri osa-alueille: vartiointi- ja palvelutoimintoihin, pelastustoimeen ja ympäristöturvallisuuteen tai turvasuojaukseen.

Tutkinto antaa suorittajalle perustiedot ja edellytykset sijoittua, työskennellä, erikoistua ja jatkokouluttaa itseään kaikille turvallisuusalan sektoreille. Turvallisuusalan työt, joihin tutkinto antaa kelpoisuuden, voidaan työvoimatoimiston mukaan jaotella seuraavasti: yksityinen turvallisuusala, tekniikan alan työt, logistiikkatyöt, ympäristötyöt, sotilastyöt, vankeinhoito, palvelutyöt ja suojelutyöt. (Työvoimatoimisto 2006,3.)

Yksityiseen turvallisuusalaan kuuluvat vartiointitoiminta, yksityisetsivätoiminta, turva- ja kirkko- ja rakenteellinen turvallisuus, lukkoseppätoiminta ja tekniset valvontajärjestelmät), turvakonsultointitoiminta, tietoturvaluustoiminta sekä edellisiin osioihin liittyvä koulutus. Logistiikkaan kuuluvat tehtävät, jotka liittyvät tavaroiden, henkilöiden ja informaation kuljettamiseen. Turvasuojauksen ja kiinteistöhoitojen suunnittelu, asennus ja ylläpitotehtävät kuuluvat turvallisuustekniikkaan. Yritysten lisääntynyt ympäristötietoisuus ja tästä johtuva ympäristöasioiden hallinta lisäävät

ympäristöturvallisuuden osaajien tehtäviä. Erilaiset henkilökohtaiset turvallisuuspalvelut, vahtimestaripalvelut ja vastaanottopalvelut (reseptionistipalvelut) kuuluvat turvallisuusalan palvelutöihin. Turvallisuusalan suojelutöihin luetaan viranomaistoimet, kuten poliisitoimi, palo- ja pelastustoimi, Puolustusvoimien tehtävät sekä erilaiset vartiointityöt. Turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneille tarjoutuu töitä myös näillä aloilla. Ostetulle turvallisuushenkilöstölle ja yritysten omalle turvallisuushenkilöstölle voi tarjoutua työtilaisuuksia pelastustoimen painoutuessa sammutustoimesta ennaltaehkäisyyn. (Työvoimatoimisto 2006,3.)

6.2 Turvallisuus- ja suojelualan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

Saavuttaakseen pätevyyden toimia turvallisuusalalla ammattityöntekijänä tai saavuttaakseen kelpoisuuden jatkaa opintoja tutkintoa vastaavalla alalla ammattikorkeakouluissa on tutkinnon suorittajan osoitettava pätevyytensä näyttökokeissa (tai työelämännäytössä). Turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkintoja ovat: *lukkosepän-, nuohoojan-, vartijan- ja virastomestarinammattitutkinnot*. Erikoisammattitutkintoja ovat *lukkoseppämestarin-, nuohoojamestarin- ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnot*. (Työvoimatoimisto 2006,4.)

6.2.1 Ammattitutkinnot

Lukkosepän tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä lukitus- ja turvallisuusjärjestelmien asennus-, huolto- ja myyntitehtävissä. Tutkintoon kuuluvia osia ovat turvallisuusnormit, turvallisuuspalvelu ja turvallisuustekniikka. Suorittajan tulee tuntea valmistuttuaan mm. työhönsä liittyvän tietosuojan, viranomaismääräykset sekä tietää palo- ja sähköturvallisuuteen liittyvät määräykset. (Työvoimatoimisto 2006,4.)

Nuohoojan ammattitutkintoon ei tarvita erityistä koulumuotoa tai kurssia, vaan nuohoojan ammatintutkinnon koulutus tapahtuu yleensä oppisopimuskoulutuksena tai itseopiskeluna. Tutkinnon osia ovat ilmanvaihtojärjestelmien puhdistus, tulisijojen ja savuhormien nuohous, asiakaspalvelu ja nuohousyrityksen hoito sekä kiinteistöjen turvallisuuden tarkkailu. Nuohoojan ammattitutkinnon suorittaneet työskentelevät nuohoojan ammatissa, jossa he tekevät nuohoojalle kuuluvia tehtäviä, kuten tulisijojen ja savuhormien nuohousta, ilmanvaihtokanavien puhdistusta sekä paloturvallisuuden ja henkilöturvallitteiden kunnan tarkastamista. Kiinteistöjen valvonta ja asiakkaiden neuvonta ja opastus kuuluvat omalta osaltaan nuohoojan tehtäviin. (Työvoimatoimisto 2006,4.)

Vartijan ammattitutkinnon pakollisia osia ovat vartiointitoiminnan perusteet, vartijan työn perusteet, pelastustieto, turvallisuustekniikka ja kriisitilanteiden hallinta. Edellisten opinto-

osien lisäksi tutkinnon suorittajan on suoritettava vähintään kaksi seuraavista osista: henkilöturvallisuus, paikallisvartiointi, kuljetusturvallisuus, myymäläturvallisuus, valvomotoiminta, piirivartiointi tai hälytystehtävät. Vartijan ammattitutkinnon suorittaneet opiskelijat voivat työskennellä yksityisellä turvallisuusalalla mm. vartijoina, myymälätarkkailijoina, vahtimestareina, henkilön ja arvokuljetusten suojaustehtävissä sekä järjestyksenvalvojina. (Työvoimatoimisto 2006,4.)

Virastomestarin ammattitutkinto tarjoaa mahdollisuuden työskennellä valtion, kuntien tai yksityisten yritysten palveluksessa erilaisissa asiakaspalvelu-, järjestely- ja teknisissä tehtävissä. Opiskelija suorittaa tutkinnossaan asiakaspalvelu-, asiointi- ja kuljetuspalvelu-, tekniset laitteet -, hankinnat -, kiinteistöhoito-, turvallisuusvalvonta- ja työn kehittämisosiot. (Työvoimatoimisto 2006,5.)

Virastomestarin tehtäviin kuuluu hallita moninaisia palvelualan tehtäviä; ihmisten palvelu toisella kotimaisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä. Tutkinnon suorittajan on myös hallittava lukuisia kiinteistöön ja sen laitteistoon kuuluvia tehtäviä aina lukitusjärjestelmistä av-laitteisiin. (Työvoimatoimisto 2006,5.)

Logistiikan turvallisuus; tavaraliikenteen turvallisuuskoulutus CAP, koulutusohjelma on tarjolla AEL:ssa, Elinkeinoelämän koulutuspalveluissa (AEL).

Sähköturvallisuus; Sähköturvallisuuden tutkintoon johtavat tutkinnot 1,2 ja 3 ovat kolmen tunnin kirjallisia tutkintoja. Sähköturvallisuustutkinnon 1 hyväksytysti suorittaneet saavat Sähköpätevyys 1:n hakuun vaadittavan tutkintotodistuksen. Sähköturvallisuustutkinto 1 antaa oikeudet kaikkiin sähkötöihin. Sähköturvallisuustutkinnon 2 hyväksytysti suorittaneet saavat Sähköpätevyys 2:n hakuun vaadittavan tutkintotodistuksen. Sähköturvallisuustutkinto 2 antaa oikeudet enintään 1000V asennustöihin. Sähköturvallisuustutkinnon 3 hyväksytysti suorittaneet saavat Sähköpätevyys 2:n hakuun vaadittavan tutkintotodistuksen. Sähköturvallisuustutkinto 2 antaa oikeudet enintään 1000V sähkötöiden korjaustöihin. (AEL.)

Turvallisuusjohtaminen; turvallisuusesi- miesten koulutus TEAT on turvallisuusjohtamisen AEL:n tarjoama turvallisuusjohtamisen tutkinto. Tutkinto kestää 1,5 vuotta ja sisältää seuraavat osat: työn organisointi ja johtaminen, kannattavuus ja kustannushallinta, henkilöstön ja työyhteisön kehittäminen, toiminnan suunnittelu ja myynti sekä asiakashallinta. Koulutus on suunnattu esimies-, tiiminvetäjä- tai muissa vastuullisissa tehtävissä toimiville. Koulutus on oppisopimuskoulutus ja sen aikana suoritetaan tekniikan erikoisammattitutkinto. (AEL.)

6.2.2 Erikoisammattitutkinnot

Erikoisammattitutkinnot antavat valmiudet työskennellä turvallisuus- ja suojelualan ammattitehtävissä. Erikoisammattitutkinnon suorittajien on osoitettava näyttökokeissa (tai työelämän näytöissä esim. turvallisuus- tai pelastussuunnittelu) hallitsevansa alan työtehtävät. Erikoisammattitutkintoja turvallisuus- ja suojelualalla ovat lukkomestarin erikoisammattitutkinto, nuohoojamestarin erikoisammattitutkinto sekä turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto. (Työvoimatoimisto 2006, 5.)

Lukkoseppämestarin erikoisammattitutkinnon suorittaneet voivat valmistuttuaan työskennellä lukituksen ja turvallisuusjärjestelmien suunnittelu-, toteutus- ja työnjohtotehtävissä. Tutkinnon osa-alueita ovat turvallisuussuunnittelu, riskienhallinta, turvallisuustekniikka, asiakaslähtöinen palvelutoiminta ja työyhteisön yhteistoiminta, projektinhallinta, tiedonhallinta ja viestintämenetelmät. Koulutuksen pohjalta lukkomestarin erikoisammattitutkinnon suorittanut henkilö kykenee kartoittamaan ja arvioimaan rikosturvallisuusriskejä ja laatimaan niiden perusteella asennussuunnitelmia ja kykene myös toteuttamaan turvaurakoita. (Työvoimatoimisto 2006, 5.)

Nuohoojamestarin työnkuvaan kuuluu asiakkaiden neuvonnan ja opastuksen sekä asiakkaiden hankinnan ja asiakassuhteiden säilyttämisen lisäksi tulisijojen ja savuhormien nuohous, ilmanvaihtokanavien puhdistus sekä paloturvallisuuden ja henkilöturvallisuuden kunnon tarkastaminen. Tutkinnon osa-alueita ovat lämmitysjärjestelmien nuohous ja huolto, ilmastointijärjestelmien puhdistus ja huolto sekä asiakaspalvelu ja nuohousyrityksen johtaminen. (Työvoimatoimisto 2006, 5.)

Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon suorittaneet voivat työskennellä muun muassa seuraavissa tehtävissä: yritysten turvallisuustehtävissä ja vartioimisliikkeissä liikkeenjohto-, työnjohto-, suunnittelu- ja myyntitehtävissä. Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 282/2002) 20 §:n perusteella henkilö voidaan hyväksyä vartioimisliikkeen vastaavaksi hoitajaksi, mikäli hän on suorittanut turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon osat turvallisuuslainsäädäntö ja vartioimisliiketoiminnan ja vartiointityön perusteet sekä yhden vapaavalintainen osan ja hän lisäksi täyttää muut lainsäädännössä hänelle asetetut edellytykset. Tutkinnossa kaikilta vaadittavien yhteisten osien lisäksi suorittajan on valittava vapaasti kolme osaa seuraavista: vartioimisliiketoiminnan ja vartiointityön perusteet, turvallisuusjohtaminen, turvallisuustekniikka, tietoturvallisuus, kansainvälinen turvallisuustoiminta ja yrittäjyys. Pakolliset yhteiset osat ovat turvallisuussuunnittelu ja turvallisuuslainsäädäntö. (Työvoimatoimisto 2006, 6.)

6.3 Muu turvallisuus- ja suojelualan koulutus

Muita turvallisuus- ja suojelualan koulutuksia ovat järjestyksenvalvojan- ja vartijakoulutus sekä niin sanotulta viranomaiskoulutuksen puolelta pelastajan koulutusohjelma, hätäkeskuspäivystäjän koulutusohjelma, poliisiin perustutkinto, vankeinhoitolaitoksen vartijan koulutus ja tullivartijan koulutus (Työvoimatoimisto 2006, 6-7). Rajaan opinnäytetyössäni pois ns. ”viranomaiskoulutukset” ja keskityn yksityisen turvallisuuspuolen koulutuksiin.

Järjestyksenvalvojan tehtäviin kuuluu voimassa olevan järjestyslain (533/1999) mukaan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ja onnettomuuksien estäminen siinä tilaisuudessa tai toimialueella, jonne hänet on asetettu järjestyksenvalvojaksi. Tilaisuudet ja toimialueet voivat olla esimerkiksi yleisötilaisuuksia, ravintoloita, leirintäalueita, kauppakeskuksia, liikenneasemia sekä joukkoliikenteen kulkuneuvoja. Järjestyksenvalvojaksi voidaan hyväksyä lain mukaan tehtävään sopiva täysivaltainen henkilö, joka on saanut Sisäasiainministeriön hyväksymän koulutuksen. Järjestyksenvalvojan hyväksyy kotipaikan poliisilaitos, ja järjestyksenvalvojakortti on voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan. Järjestyksenvalvojaksi hyväksytylle henkilölle annetaan järjestyksenvalvojan kortti. (Työvoimatoimisto 2006, 6.)

1.3.2007 Sisäasiainministeriön vahvistaman lain mukaan järjestyksenvalvojan kertauskurssi on käytävä vahvistetun koulutusaineiston ja siihen liittyvän toteuttamisohjeen mukaisesti. Koulutuksen kesto on kahdeksan tuntia. (533/1999)

Vartijan koulutus jaetaan laki yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (282/2002) mukaan kahteen osaan: Vartijan työn perusteet (40 h) - ja vartijan peruskurssi (60 h) - osiin. Mikäli henkilö on suorittanut edellä mainitut osat ja täyttää vartijaksi tai väliaikaiseksi vartijaksi lainsäädännön asettamat vaatimukset (18 vuotta, mutta ei 65 vuotta täyttänyt, rehellinen ja luotettava sekä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva henkilö), voidaan hyväksyä vartijaksi viideksi vuodeksi kerrallaan. Väliaikainen vartija voi toimia vartijana enintään neljä kuukautta yhden kalenterivuoden aikana. Vartijan työn perusteet (40h) on edellytyksenä väliaikaisena vartijana toimimiselle. Vartijan peruskurssi Vartijan työn perusteet (60h)- osan suorittaminen on edellytyksenä vartijana toimimiselle. (Työvoimatoimisto 2006, 6-7.)

6.4 Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus

Korkean asteen turvallisuus- ja suojelukoulutus on jaettu kahteen rinnakkaiseen sektoriin: ammattikorkeakouluun ja yliopistoihin. Ammattikorkeakoulut kohdentavat koulutuksensa työelämään ja perustavat koulutuksensa sen asettamiin korkean ammattitaidon vaatimuksiin.

Yliopistokoulutukselle on ominaista sen tieteellinen tutkimus ja siihen perustuva ylin opetus. (Työvoimatoimisto 2006, 8.)

En lähde käsittelemään työssäni tarkemmin ammattikorkeakoulutasoisia viranomaiskoulutuksia, joista on tarjolla: palopäällystön koulutusohjelma, tekniikan ammattikorkeakoulututkinto; insinööri (AMK), poliisipäällystön tutkinto sekä yliopistotasoinen koulutusohjelma; poliisialan maisteritutkinto. (Työvoimatoimisto 2006, 9-10.)

6.5 Ammattikorkeakoulut

Turvallisuusalan koulutusohjelma; liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, tradenomi (AMK), tarjoaa mahdollisuuden toimia yrityksissä ja organisaatioissa riskienhallintatehtävissä, yritysturvallisuuden tai sen eri osa-alueiden asiantuntijoina tai itsenäisinä turvallisuusalan yrittäjinä toimenkuvanaan turvallisuuspalveluiden suunnittelu-, kehittämis-, ohjaus-, toteutus- ja johtamistehtävät. Tehtävänimikkeinä heillä voi olla turvallisuuspäällikkö, suojeleasiantuntija, turvallisuussuunnittelija, palotarkastaja, turvaoperaattori, turvallisuusalan opettaja tai kouluttaja ja kehittämisasiantuntija tai turvallisuusasiantuntija, tietoturva-asiantuntija ja riskienhallintapäällikkö.

Koulutusohjelman ammatilliseen sisältöön kuuluu turvallisuusalan toiminnot, jotka jäävät pois viranomaistahojen turvallisuuspalveluista, ja joista työnantajaorganisaatio haluaa omaehtoisesti huolehtia tai sen on lakisääteisesti huolehdittava. (Työvoimatoimisto 2006, 8.)

Rikosseuraamusalan koulutusohjelma; sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, sosionomi (AMK), tuottaa ammatillisesti päteviä henkilöitä laaja-alaisiin rikosseuraamusalan asiantuntija- ja esimiestehtäviin kriminaalihuollon ja vankeinhoidon yksiköihin. Koulutuksen laaja-alaisuudesta johtuen alan sosionomit voivat toimia myös sosiaalialalla esimerkiksi nuoriso- ja päihdetyössä. (Työvoimatoimisto 2006, 9.)

Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa ammattikorkeakoulututkintojen lisäksi ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Ylemmät AMK-tutkinnot antavat opiskelijalle samat kelpoisuudet julkisiin virkoihin tai tehtäviin kuin ylempi korkeakoulututkinto. Opinnoilla pyritään vastaamaan työelämän kasvaviin osaamisvaatimuksiin. Pääsyaatimuksena ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin on ammattikorkeakoulun perustutkinto tai muu soveltuva korkeakoulututkinto sekä kolmen vuoden työkokemus. Tutkintojen laajuudet vaihtelevat 60-90 opintopistettä (op) välillä riippuen koulutusohjelmasta. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon liitetään tutkintonimike ja lyhenne ylempi AMK. (Työvoimatoimisto 2006,11.)

Laureassa järjestettävässä *turvallisuusosaamisen koulutusohjelmassa (ylempi AMK)* käsitellään turvallisuutta ja riskienhallintaa kansallisessa ja kansainvälisessä ympäristössä. Koulutusohjelma tuottaa turvallisuusosaajia organisaatioiden ja yritysten vaativiin kehitys- ja johtotehtäviin. Koulutus perustuu opiskelijoiden itsensä valitsemiin käytännön kehittämiskohteiden ratkaisemiseen. Peruskoulutuksena koulutusohjelmaan pitää olla tradenomin tutkinto turvallisuusosalta, muu vastaava turvallisuusosaamista kerryttävä liiketalouden tai tekniikan korkeakoulututkinto tai vastaava korkeakoulututkinto pelastus-, puolustus- tai poliisisektorilta. (Laurea)

Toinen Laureassa järjestettävä ylempi ammattikorkeakoulututkinto on *sosiaalialan koulutusohjelma*; Sosiaalialan ja rikosseuraamusalan kehittäminen ja muutosprosessien arviointi, joka on kestoltaan 90 opintopistettä. Koulutusohjelma on tarkoitettu henkilöille, jotka haluavat kehittää sosiaalialan ja sen lähialueiden työtä tai rikosseuraamusalan työtä sekä etsiä uusia innovatiivisia työmuotoja tai tapoja organisoida työtä. Koulutusohjelmaan voivat hakea ammatinkorkeakoulututkintopohjaiset opiskelijat, jotka ovat suorittaneet sosionomin-, humanistisen tai kasvatustieteiden AMK-tutkinnon sekä yhteiskunta- tai käyttäytymistieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt, joilla on kolmen vuoden työkokemus alalta. (Laurea)

6.5.1 Yliopistot ja teknilliset korkeakoulut

Tampereen teknillisessä korkeakoulussa *turvallisuustekniikan koulutusohjelmassa* on tarkoitus antaa opiskelijalle valmiudet tunnistaa ja analysoida tuotantoon ja työhön liittyviä ympäristö- ja terveysvaaroja, arvioida tuotteen elinkaaren aikaisia ympäristö- ja terveysvaikutuksia, estää ja pienentää vahinkoja sekä lisätä tuotannon kokonaisturvallisuutta. Lisäksi koulutus antaa edellytykset johtaa yrityksen turvallisuus- ja ympäristötoimintaa sekä riskienhallintaa. Koulutuksessa opiskelija suorittaa pakollisena opintojaksona yhden turvallisuustekniikan erityistyön ja diplomityöseminaarin. Työelämässä opiskelijat suuntautuvat teollisuuden turvallisuusasiantuntijoiksi, tutkimuslaitosten, valtionhallinnon sekä vakuutuslaitosten palvelukseen. (Työvoimatoimisto 2006, 10.)

6.5.2 Erikoistumisopinnot; ammattikorkeakoulut

Turvallisuusalan erikoistumisopinnot; turvallisuuspäällikön tai työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikön suuntaavat opinnot ovat Oulun seudun ammattikorkeakoulun koulutusohjelmia, joihin vaaditaan joko korkeakoulu- tai opistoasteen tutkinto. Yhteisten opintojen jälkeen opiskelija voi suuntautua turvallisuuspäällikön tai työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikön opintoihin. Opintojen laajuus on 30 opintopistettä. (OAMK.)

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa on puolestaan mahdollisuus opiskella *turvallisuustekniikan erikoistumisopinnot (Pohjois-Karjalan AMK)*.

Laureassa on mahdollisuus opiskella *turvallisuusjohtamista kansainvälisessä toimintaympäristössä*. Opiskelujen laajuus on 30 opintopistettä opiskelukielen ollessa suomi sekä englanti. Vaatimuksena opintoihin on joko opistoasteen tutkinto tai korkeakoulututkinto; työkokemusvaatimuksena on kahden vuoden työkokemus. Opiskelu tarjoaa hyvät mahdollisuudet toimia niin yksityisen kuin julkisen sektorin organisaatioissa kansainvälisten turvallisuuskysymysten johto- ja asiantuntijatehtävissä. Koulutuksen opintojaksot ovat: toiminta globaalissa ja monikulttuurisessa ympäristössä, turvallisuuden johtaminen yritysten kansainvälisessä toiminnassa, ajankohtaiset erityiskysymykset kansainvälisen turvallisuuden johtamisessa, english for managers and professionals sekä turvallisuusjohtamisen kehittämistehtävä. (Laurea)

6.6 Jatko- ja täydennyskoulutus

Käsittelen opinnäytetyössäni jatko- ja täydennyskoulutusohjelmista *Security Management- ja turvallisuusjohdon koulutusohjelmaa sekä tietoturvallisuuden koulutusohjelmaa ja Master of Security- pätevyitysohjelmia*. Rajaan pois jatko- ja täydennyskoulutustarjonnasta ns. ”viranomaiskoulutukset” ja keskityn pelkästään yksityisen turvallisuuspuolen koulutuksiin.

Turun ammattikorkeakoulussa opetettava Security Management-koulutus on tarkoitettu yritysten ja organisaatioiden turvallisuusasioista vastaaville henkilöille, turvallisuusalan asiantuntija ja johtotehtävissä toimiville henkilöille sekä turvallisuusjärjestelyiden suunnittelutehtävissä oleville henkilöille ja konsulteille. Koulutus pitää sisällään seuraavia osa-alueita: turvallisuuspolitiikan suunnitelman (security policy plan), riskikartoituksen, turvallisuus suunnitelman sekä turvallisuustekniikan osa-alueet. (Työvoimatoimisto 2006,12.)

Espoon Dipolissa järjestettävä korkeakoulutasoinen turvallisuusjohdon koulutusohjelma pitää sisällään kaikki yritysturvallisuuden osa-alueet, mukaan lukien kansainväliset riskit. 30 opintopisteen laajuisen koulutusohjelman aikana on luonteva mahdollisuus luoda uusia kontakteja ja yhteistyöverkostoja. 4-5 päivän erillisen ulkomaanjakson lisäksi koulutusohjelma käsittää 16 kappaletta, kahden tai kolmen päivän pituisia lähiopetusjaksoja, joiden välillä tehdään soveltavia harjoituksia, suoritetaan kaksi tenttiä ja tehdään kirjallinen lopputyö. Koulutusohjelmaan voivat hakeutua akateemisen tai opistotasaisen tutkinnon suorittaneet ja noin viisi vuotta turvallisuus- ja riskienhallintatehtävissä toimineet henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita yritysturvallisuuden kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä oman ammattitaidon lisäämisestä. (Työvoimatoimisto 2006,12-13.)

Tietoturvallisuuden kaikki osa-alueet käsittävä tietoturvallisuuden koulutusohjelma on laajuudeltaan 23 opintopistettä ja koulutus järjestetään Dipolissa. Koulutusohjelma on suunnattu vaativissa ja itsenäisissä tietoturvaluustehtävissä toimille asiantuntija- ja päällikkötason henkilöille, joilla on akateeminen tai opistotason koulutus ja riittävä työkokemus. Koulutuksen lähtökohtana on lisätä osallistujien ammatillista osaamista ja näkemystä sekä valmiuksia ja kykyä kehittää kokonaisvaltaisesti organisaationsa tietoturvallisuutta. (Työvoimatoimisto 2006,13.)

Akateemisen loppututkinnon suorittaneille suunnattu Master of Security-pätevytymisohjelma on tarkoitettu vähintään viisi vuotta turvallisuusosalalla johtotehtävissä toimineille. Ilman akateemista tutkintoa mukaan voi päästä suorittamalla hyväksytysti kypsyysnäytteen. Turvallisuusjohdon koulutusohjelma ja Tietoturvallisuuden koulutusohjelma toimivat väylinä Master of Security -ohjelmaan. (Työvoimatoimisto 2006,13.)

Lisäksi tarjolla on myös oppisopimuskoulutusta, työvoimakoulutusta sekä avointa ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutusta, mutta en lähde käsittelemään tai erittelemään niitä tarkemmin, vaan rajaan ne työni ulkopuolelle.

7 Koulutusportaali

Petteri Järvinen määrittelee IT-tietosanakirjassa portaalin olevan Internetistä löytyvä palvelukokonaisuus. Portaali pyrkii toimimaan käyttäjän aloitussivuna, joka latautuu automaattisesti, kun selain käynnistetään. Portaaliajattelun syntymähetkenä voidaan pitää vuotta 1998, jolloin selainkilpailun hävinnyt Netscape alkoi kehittää suosittua www-sivustoaan palvelukokonaisuudeksi. (Järvinen 2003, 536.)

Portaalit voivat olla yleiskäyttöisiä (*horizontaalinen portaali*), laajalle kohdeyleisölle suunnattuja palvelukokonaisuuksia, jonka sisältöön voi kuulua uutisten ja ajankohtaisten asioiden lisäksi webmail-sähköposti, hakukone, linkkilistoja, keskustelualueita (foorumit) sekä sähköisen kaupankäynnin palveluita. (Järvinen 2003, 536.) Tutkimusten mukaan suurin osa opiskelijoista (84,2 %) aloittaa tiedonhankinnan verkkolähteistä. Mikäli sähköinen palvelu todetaan relevantiksi ja aikaa säästäväksi palveluksi, niitä käytetään. (Selvitys Tieteen linkkitalosta 2007, 16.) Portaaleihin voi tuottaa itse sisältöä tai tuotannon voi ulkoistaa alihankkijalle. *Vertikaalinen portaali* puolestaan keskittyy vain tiettyyn aiheeseen ja pyrkii keräämään yhteen esimerkiksi autoista tai elokuvista kiinnostuneet tarjoten heille suunnattuja tieto-, uutis- ja viihdepalveluita. (Järvinen 2003, 536.)

Portaalin ylläpitäjä kustantaa sivuston ylläpidon tai ansaitsee rahaa myymällä sivuille mainoksia. Toinen ansaitsemiskeino on laskuttaa pieniä summia tarjoamistaan tieto- ja viihdepalveluista. (Järvinen 2003, 536.)

Aiempien tutkimusten ja käyttökokemusten mukaan portaalin suurimpia haasteita ovat käyttäjien sitouttaminen ja motivoiminen portaaliin sekä palvelun aktiivinen hyödyntäminen käytännössä. Haasteeseen pystytään vastaamaan Helsingin yliopiston ja Työterveyslaitoksen mukaan hyvällä suunnittelulla portaalin luomisvaiheessa (käyttäjien tarve palvelulle sekä mukautuminen käyttäjien tarpeisiin), hankkeen demoamisella sekä käyttöönoton jälkeen aktiivisella palautteen keräämisellä portaalin välityksellä. (Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto-hanke 2006, 7-11.)

TKK:n tutkijoiden tekemän tutkimuksen mukaan, jossa tutkittiin Puolustusvoimien koulutusportaalia, todettiin portaalin suurimman hyödyn olevan vastaajien mielestä tiedon löytymisen yhdestä paikasta. Portaalin todettiin olevan niin opiskelijoiden kuin opettajienkin mielestä huomattava tiedotuskanava. Samalla vastaajat totesivat portaalin käyttöarvoa huonontavan tiedon hajanaisuus ja hahmotettavuus. Kuitenkin portaalin suurimpana vahvuutena pidettiin sen helppoutta loppukäyttäjille. (Osaamisen ja tietämyksen rakentaminen digitaalisissa oppimisympäristöissä.)

Samoihin johtopäätöksiin ja huomioihin olen päätenyt omassa kehittämistyössäni lijalaisen haastattelun, kyselyn ja tutkimieni lähteiden valossa. Parhaimmillaan portaali on tiedon luomisen, välittämisen ja jakamisen paikka, jossa yhteisössä toimivat ihmiset voivat rakentaa yhteisiä toiminnan kohteita portaalin tarjoamien mahdollisuuksien avulla.

7.1 Koulutusportaalin luominen

Projektin alussa tulee mielestäni ensisijaisesti selkiinnyttää, miksi hypermediarakenne (tässä tapauksessa koulutusportaali) tehdään ja mitä siihen on tarpeellista sisällyttää.

Koulutusportaalia suunniteltaessa tulee myös pohtia, millaisia kokemuksia palvelusta halutaan, ja miten asiat saadaan linkitettyä toisiinsa sekä millainen rakenne yleensäkin on tarpeellinen. Graafisella ilmeellä ja tekstin osa-alueilla, kuten otsikoilla, voidaan helpottaa käyttäjän toimintaa ja liikkumista portaaliympäristössä, koska ympäristö ei ole välttämättä lineaarisessa muodossa, jolloin myös liikkuminen (=navigointi) ja toimiminen portaalissa voi olla haastavaa käyttäjälle. Navigoinnissa on otettava huomioon hypermedian käyttötarkoitus tiedon strukturointia suunniteltaessa. (Matikainen & Manninen 2001, 83-85.) Edellisten lisäksi sivujen käytettävyyteen vaikuttaa latausaika, joka tulee olla suositusten mukaan kymmenen sekuntia; hyvän käytettävyyden vaatimus on mielellään alle yhden sekunnin. Mikäli sivujen

lataaminen kestää, käyttäjä voi oikeutetusti päätellä, että sivuston muutkin osat ja ominaisuudet ovat hitaita ja hankalia. (Nielsen & Tahir 2002, 37.)

Aikaisempien käyttökokemusten ja teorioiden valossa käyttötarkoitusta suunniteltaessa ongelmaksi voi muodostua käyttäjien luokittelu; mihin käyttötarkoitukseen he käyttävät sivuja? Esimerkiksi suunnittelussa tulee huomioida, onko käyttäjä turvallisuuspalvelujen (koulutuksen) tuottaja vai käyttäjä. Saman käyttäjän aiheet voivat myös vaihdella käynnistä toiseen. (Nielsen & Tahir 2002, 3.) Käyttäjän tulee nähdä yhdellä vilkaisulla, missä käyttäjä on (sivustolla), mitä yritys tekee ja mitä käyttäjä voi tehdä sivustossa. Käyttötarkoituksen selventämiseksi tulisi esittää yrityksen nimi, logo sekä tunnuslause näkyvässä paikassa, esimerkiksi oikeassa yläkulmassa. (Nielsen & Tahir 200, 9.) Käyttötarkoitus voi olla muutakin kuin pelkkä tiedon löytyminen. Tietoa ei tule olla liian paljon hallittavaksi yhdellä silmäyksellä. Navigointia helpottaa, jos käytetään ns. standardireittejä, joissa sivustoihin, osioihin ja toimintoihin liittyvät linkit ja painikkeet ovat samassa paikassa kaikilla sivuilla. (Matikainen & Manninen 2001, 83-85.)

Linkkien kautta navigoimista on syytä auttaa korostamalla linkkejä ja helpottamalla niiden lukemista. Yksi ratkaisu tähän on kirjoittaa linkkiin mahdollisimman lyhyesti ja täsmällisesti sisältöön liittyvä sana. Värimuutokset auttavat käyttäjää havaitsemaan, mitä linkkejä hän on jo napsauttanut ja mitä ei. Sininen väri on yleensä hyvä varata käyttämättömille linkeille ja vähemmän kylläinen ja selkeästi erottuva väri käytetyille linkeille. Linkit on hyvä merkitä alleviivaamalla ja sinisellä värillä; ei siis käyttämällä sanaa ”Linkejä”. (Nielsen & Tahir 2002, 17.)

Liikkumista ja tiedon etsimistä sivuilla helpottaa etsintätoiminto, mikä on yksi tärkeimmistä ominaisuuksista, ja sen täytyy olla helposti löydettävissä ja yksinkertainen käyttää. Hakusivun sijasta käyttökelpoinen, koko sivustoa käsittelevä etsintätoiminto on tekstiruutu, joka tulee olla riittävän leveä, jotta käyttäjä voi lukea ja muokata tavanomaisia etsittäviä tekstejä yleisimmässä fonttikoossa. Kirjainmerkkejä suomen kielessä tulisi olla kolmekymmentä. Tekstiruudun oikealle puolelle tulisi sijoittaa ”Etsi-painike”. (Nielsen & Tahir 2002, 19.) Tutkimusten mukaan etsintätoiminnon sijainti sivustolla tulisi olla yläoikealla (Nielsen & Tahir 2002, 39). Jotta käyttäjät tietäisivät, ovatko sivut ajan tasalla, tulee sivuilla olla merkintä päivityksistä. Päivitys tulee ilmoittaa selkeästi, esimerkiksi ”Päivitetty < päivä, aika>”. (Nielsen & Tahir 2002, 32.)

Mikäli portaalista muodostuu vaikeakäyttöinen, on tutkimustiedon mukaan kehittyneitäkin tietojärjestelmiä ja porttaaleja mitätöity käyttäjien toimesta. Tutkittaessa Puolustusvoimien koulutusportaaliala nousi juuri tiedon löytäminen haastavimmaksi tekijäksi portaaliala käytettäessä. Tiedon löytymistä oli tutkimuksen mukaan vaikeuttanut myös portaalin

päivittämättömyys, mikä näkyi vanhentuneen tiedon löytymisenä palvelusta. (Osaamisen ja tietämyksen rakentaminen digitaalisissa oppimisympäristöissä.) Päivityksessä voidaan käyttää apuna kerran kuussa tehtävää linkkitarkastusta, joka poistaa vanhentuneet linkit tai kadonneet Internet-sivut pois. Vastaavan toiminnon käyttäminen on todettu toimivaksi Jyväskylän yliopiston teettämässä tutkimuksessa, jossa tutkimuksen kohteena oli Tieteen linkkitalo-portaali. (Selvitys Tieteen linkkitalosta 2007, 12.)

7.2 Tuotantoprosessin vaiheet

Tämän luvun tarkoituksena on kuvata yksinkertaisesti koulutusportaalin luomista eri vaiheissa ja näin ollen luoda pohjaa portaalin tarkasteluun korostaen sisällön tuottamista käyttäjien lähtökohdista sekä testauksen ja päivityksen tärkeyttä. Oman kehittämistyöni lähtökohdat polveutuvat päätöksenteon tukemisesta; lähdetäänkö luomaan portaalia vai ei? Tehtävänäni ei ole laatia varsinaista koulutusportaalia, vaan luoda pohjaa sen tekemiselle.

Tuotannon (portaalin luomisen) *ensimmäisessä vaiheessa* (synopsis), sisällön asiantuntija (käsikirjoittaja) esittää sisällöt ja toiminnalliset tavoitteet yleisellä tasolla. Tätä ennen käsikirjoittajalla tulee olla selkeä idea halutusta tuotteesta ja sen tavoitteista. Sisältöä ja tavoitteita määritettäessä tulee tehdä alustava rajausta kehittäville tuotteelle ja sen tuottamalle tiedolle. Samalla suunnitellaan projektin aikataulu sekä päätetään kustannusarviot ja budjetti. Tässä vaiheessa suunnitellaan, miten kehitettävä tuote (koulutusportaali) integroidaan muuhun ympäristöön (Internet-palveluun). (Matikainen & Manninen 2001, 140 - 141.)

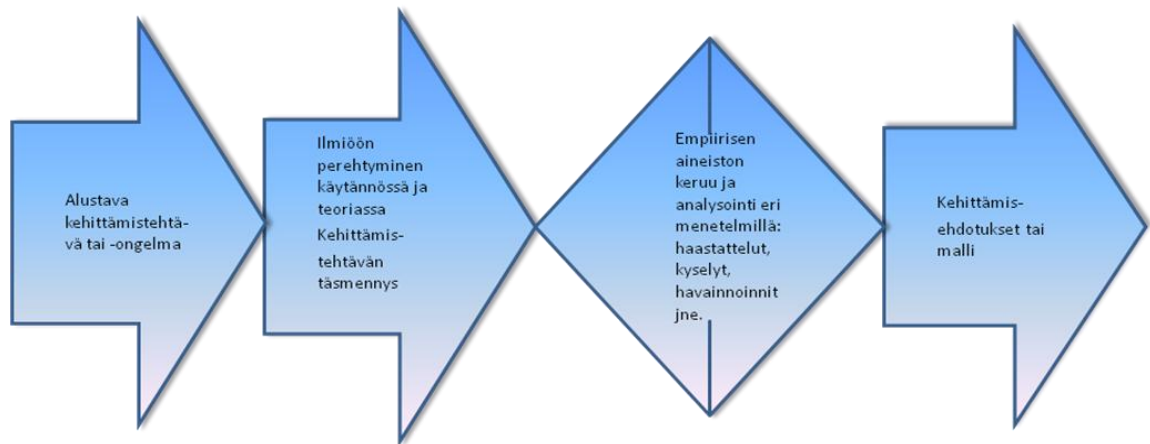
Toisessa vaiheessa tehdään käsikirjoitus, joka jakautuu kahteen eri vaiheeseen: sisällölliseen ja tuotannolliseen käsikirjoitukseen. Sisällöllisessä käsikirjoitusvaiheessa tehdään sisällön suunnittelu ja rajausta, materiaalin hankinta, kirjoitustyö (materiaalin ja palveluiden kuvaus ja laadinta) sekä käsikirjoituksen viimeistely eli valittujen sisältöjen mediasovitus, joka tehdään yleensä yhdessä tuotannollisen käsikirjoittajan kanssa. Tuotannollisessa käsikirjoitusvaiheessa suunnitellaan www-sovitus ja rakenne ja sekä www-ympäristön toiminta. (Matikainen & Manninen 2001, 141.)

Www-toimitus ja materiaalin yhteen kokoaminen tapahtuu prosessin *kolmannessa vaiheessa*. Kolmannen vaiheen osa-alueita ovat: www-sivujen taitto (HMTL-koodaus), visuaalinen suunnittelu ja valmiiden työkalujen liittäminen sivustoon. Itse ohjelmointi kestää noin 1-2 päivää, jonka aikana tuotannollisessa käsikirjoitetussa määritetyt toiminnalliset elementit ohjelmoidaan. Tämän jälkeen tuote on valmis. Varmistukseksi tuotteen toimivuudesta ennen julkistamista se tulee testata. Samalla saadaan tietoa siitä, vastaako kehitetty tuote haluttua lopputulosta. (Matikainen & Manninen 2001, 142.)

Kun tuote on otettu käyttöön julkistamisen jälkeen, se vaatii ylläpitoa ja päivitystä pysyäkseen ajan tasalla. Ylläpitoon ja päivitykseen sisältyy tukipalveluiden tuottamista, linkkien päivitystä sekä tekstin lisäämistä ja vanhentuneiden / muuttuneiden tietojen tarkistamista. Pysyäkseen ajan tasalla, tuottaakseen lisää käyttöarvoa käyttäjille ja palveluntarjoajille on sivustoa jatkokehittettävä tarpeen vaatiessa. (Matikainen & Manninen 2001, 142.) Portaalin palveluiden käyttöä ja käyttäjien aktiivisuutta voidaan tarkastella ylläpitäjän toimesta seuraamalla ylläpitotunteja (Selvitys Tieteen linkkitalosta 2007, 13).

8 Empiirisen kartoituksen toteuttaminen

Koska tutkimukseni kohde (eli tapaus = case) on yrityksen palvelu (ja tuote), valitsin kehittämismenetelmäksi tapaustutkimuksen (case study). Tapaustutkimuksessa on tarkoitus tuottaa yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta tapauksesta. Menetelmällä pyritään vastaamaan kysymykseen ”miten?” (luodaan toimiva ja kaiken kattava portaalit). Tutkimuksen kohde pitää ymmärtää menetelmää käytettäessä kokonaisuutena, tapauksena. Tapaustutkimuksen vaiheet voidaan kuvata alla olevalla kaaviolla. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 52-53.)

Kuva 2: Tapaustutkimuksen vaiheet (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 54.)

Tarkastellessani muita aiemmin luotuja portaalitöitä huomasin niiden noudattavan tekomenetelmien osalta samaa kaavaa kuin itse olen kuvannut kappaleessa 7.2 Tuotantoprosessin vaiheet; keskeisten toimintojen ja sisältöjen määrittely, ulkonäkö (mediasovitus), tekninen toteutus, pilotointi ja käyttöönotto ja päivitys. Portaalin käyttötarkoituksesta ja kohderyhmistä johtuen joitakin pieniä vivahte-eroja saattaa löytyä toteutuksen (teknisen toteutuksen) suhteen. Erityisesti portaalien luomisessa korostuu

käyttäjälähtöinen konseptointi, käytettävyys ja saavutettavuus sekä testaukset ja päivittäminen. Aikaisemmissa tutkimuksissa saadut tulokset ovat haastatteluiden ja käyttökokemusten perusteella kokoamaani tietoa portaaleista.

Valitsin arviointikriteereiksi tuottamisprosessin näkökulmasta päätösarvon lisäämisen (otetaanko portaalit käyttöön vai ei) kehittämishankkeen kautta sekä toiseksi arviointikohteeksi prosessin tuotoksen; portaalien ominaisuuksien ja vaatimusten selvittäminen.

Kehittämistyön on täytettävä tietyt tieteelliset vaatimukset, joiden mukaan tutkimuskohde on pystyttävä määrittelemään selkeästi, jotta myös lukija pystyy tunnistamaan tutkittavan kohteen. Tutkimuksen on tuotettava jotakin uutta, mitä ei ole ennen sanottu, ja tutkimuksesta on oltava hyötyä muille sekä sen on annettava riittävät perusteet julkiselle keskustelulle (Vilka 2005, 21). Uudeksi tiedoksi voidaan myös kutsua sellaista tietoa, jossa aiempaa tietoa voidaan käyttää toiminnan kehittämisessä tai aiempaa tietoa yhdistellään uusin tavoin (Vilka 2005,23). Aivan tutkimustyöni aluksi kävin vapaamuotoisia keskusteluja aiheesta hankkeen tilaajan edustajan (Tikkanen) kanssa selvittääkseni varsinaisen päätutkimuskysymyksen, jonka pohjalta aloin laatia tutkimussuunnitelmaani.

Yksi ideatasolla päätettävistä asioista on ratkaista, onko kehittämistyössä kyseessä selvitys vai kartoitus (Vilka 2005,46). Koska tutkimukseni tarkoituksena on saada avaimia päätöksentekoon portaalien käytettävyydestä ja visuaalisuudesta, niin päädyin sekä Vilkan teoksen pohjalta että tutkimuksen tilaajan tarpeiden myötä kartoituksen tekemiseen, kun toisena vaihtoehtona olisi ollut saattaa tutkimuksessa saadut faktat pitkän aikavälin toimintaan selvityksen omaisesti.

Tutkimuksen alkuvaiheessa aloin tehdä ns. kirjallisuuskatsausta perehtyäkseni aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja Internetistä löytyviin tutkimuksiin. Kehittämistyössäni tutkittavana kohteena on Internet sivustoon luotava koulutusportaalit, jonka luomisessa hyödynnetään jo olemassa olevaa tietoa. Olemassa olevan tiedon ja jäsenistölle tehtävän kyselyn perusteella pyritään kehittämistyössäni tuottamaan ja kehittämään Finnsecurity Ry:n jäseniä palveleva portaalit. Tämän työvaiheen pohjalta tutkimustehtäväni muoto selkiintyi jokseenkin ja aloin suunnata ajatuksiani konkreettiseen aineiston keruuseen. Tosin kirjallisuuteen perehtyminen jatkui myös aineiston keruu-, analyysi- ja pohdintavaiheissakin.

Kehittämistyössä uusi tieto tuotetaan teorian avulla; joko teoreettisen viitekehyksen tai teoreettisen lähestymisen avulla. Tuotetun tiedon kannalta on tärkeää, että lähestymistapa on tarkoituksenmukainen sekä perustellusti valittu ja käytetty. (Vilka 2005, 24.) Omassa kehittämistyössäni olen käyttänyt tutkimusmetodin määrällistä tutkimusmenetelmää, kyselylomaketta, jonka avulla olen kerännyt tietoa jäsenistöltä Internetin kautta Webropol-

tiedonkeruujärjestelmällä. Tämän lisäksi olen hankkinut tietoa portaalista avoimella haastattelulla haastatteleamalla ohjelmistokehittäjää Arto Iijalaista Brain Alliancesta.

Teoreettisen viitekehyksen lisäksi kehittämistyössä käytetään käsitteitä. Käsitteet voivat olla joko konkreettisia tai teoreettisia. Käsitteitä, jotka ovat muodostuneet arkikielessä ja kokemusten ja havaintojen perusteella, kutsutaan konkreettisiksi käsitteiksi. Teoreettisiksi käsitteiksi kutsutaan järjestelmällisen tutkimustyön tuloksina syntyneitä käsitteitä. (Vilka 2005, 26.) Tutkimuskysymykseen vastaaminen edellytti mahdollisimman perusteellista tutustumista aiheeseen liittyviin käsitteisiin ja niiden määrittelyyn, jolloin käsite tuli rajattua ja täsmennettyä.

Itse kehittämisprosessi voidaan jakaa viiteen eri vaiheeseen, joita ovat: *ideataso, sitoutuminen, toteuttaminen, kirjoittaminen ja tiedottaminen*, jotka nivoutuvat toisiinsa prosessin aikana (Vilka 2005, 42). Kehittämistyöni lähtökohdat ja vaatimukset pohjautuvat ideatasolla työelämän (Finnsecurity Ry) omiin intresseihin, jotka polveutuvat heidän omista käytänteistään. Vilkan teoksen mukaan kehittämistyössäni on kyse soveltavasta tutkimuksesta, jossa tavoitteena on saada hyötyä niin käytännön toimintaan kuin päätöksentekoon. (Vilka 2005, 44.)

Kehittämistyöni ja siihen olennaisesti kuuluvan jäsenkyselyn tarkoituksena onkin luoda juuri jäsenistöä palveleva käytännöllinen kokonaisuus, jolla voidaan luoda pohjaa päätöksentekoon, kun portaalin luomisessa siirrytään toteutustasolle. Vilkan teoriasta johdettavaa näkökulmaa tukee myös Iijalaisen (Arto Iijalainen 2008) kommentti, jossa hän toteaa, että ilman tarkkaa käyttäjien tarpeiden kartoittamista portaalin tapaisilla palveluilla on vaara jäädä tarpeettomiksi, koska portaalin luojilla voi olla erilainen käsitys palvelun tuottamisesta ja sisällöstä kuin sen käyttäjillä. Omalta osaltani ideatasolla määriteltävä tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet tulevat hyvin esille jo toimeksiantajan puolelta.

Tutkimusongelman (pääkysymys) lisäksi kehittämistyö pyrkii vastaamaan siitä johdettuihin alakysymyksiin (Vilka 2005, 45). Alakysymyksinä kehittämistyössäni on: kaipaavatko käyttäjät portaaliin tutkintoon johtavaa formaalia koulutusta vai täydentävää, tietoa lisäävää, tutkintoon johtamatonta informaalia koulutusta? Samalla kartoitan informanteilta (haastateltavilta) saatuja vastauksia heidän statukseen; ovatko palveluntuottajia vai sen tarvitsijoita.

Ideatasolla pohdittavana on kysymys: millaista tietoa tällä kartoituksella tavoitellaan? Vastauksen kysymykseen antaa tiedonintressi. Tutkimusmenetelmistä pitää valita joko määrällinen tai laadullinen tutkimusmenetelmä. Tutkimusmenetelmistä laadullisessa tutkimusmenetelmässä tiedonintressinä on saada tietoa, jolla voidaan ymmärtää asiaa tai

ilmiötä (Vilka 2005, 49.) Omassa kehittämistyössäni käytän tutkimusmenetelmänä määrällistä tutkimusmenetelmää, koska se palvelee parhaiten tavoitteitani saavuttaa tarkoituksenmukainen lopputulos portaalin käytettävyydestä. Määrällisessä tutkimusmenetelmässä on tavoitteena saada numeraalinen selvyys jonkin asian kuvaamiseen. Tavoite eli tiedonintressi saavutetaan määrällisessä menetelmässä joko numeraalisesti, kausaalisesti tai teknisesti. (Vilka 2005, 49-50.) Suuren otannan myötä (Finnsecurityn jäsenet kohdejoukkona) päädyin luonnollisesti määrälliseen tutkimukseen. Kyselyn rakenne ja vastausten lukumäärä mahdollistavat esimerkiksi numeraalisen päättelyn saadakseni vastauksen esimerkiksi siihen, mikä koulutus on vaihtoehtoista suosituin. Samalla voin pohtia kausaalisesti syy-seuraus-suhteita informanttien vastauksista. Vastausten perusteella sekä olemassa olevan aineiston pohjalta etsin kausaalisesti syytä (taustamuuttujaa), jolla selvitän seurauksen (vastaajan mielipiteen). Pyrin siis vastaamaan kehittämistyössäni peruskysymyksiin: kuinka paljon ja miksi.

Tutkimusaineiston valinta on kehittämistyössä seuraava lineaarinen välivaihe ideatasolla. Webropolilla tehtävä kysely oli luonnollinen valinta, koska toimeksiantajan intresseihin kuului saada mahdollisimman kattava otanta jäsenistöstä. Tällä määrällisen tutkimusmenetelmän keinolla haen vastausta kysymyksiin, kuinka paljon ja miksi (Vilka 2005,53). Minulle tarjoutui mahdollisuus toimeksiantajan ja Hyria Koulutus Oy:n kautta hyödyntää kyseistä ohjelmaa. Tällä tavoin pyrin vastaamaan toimeksiantajan tarpeisiin tutkimusmenetelmän ja kysymysten asettelun osalta.

Valitsin käsiteltäviksi käsitteiksi yksityiseen turvallisuusalan ja siihen liittyvään koulutuksen, sekä aikuiskoulutukseen ja portaaliin; sen luomiseen liittyvää aiheistoa. Rajaan turvallisuusalan koulutuksen liittymään aikuiskoulutuksen puolelle, koska valtaosa koulutuksesta tapahtuu aikuiskoulutuksen piirissä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Voidakseen ymmärtää turvallisuusalan koulutusta täytyy myös sisäistää, mitä yksityisellä turvallisuusalalla tarkoitetaan, ja mitkä ovat siihen liittyvät käsitteet. Tämän vuoksi pyrin avaamaan keskeiset käsitteet yksityiseen turvallisuusalan liittyen.

Kirjallisuuden, Internetin ja kyselyistä saatavan aineiston lisäksi käytän opinnäytetyössäni avointa haastattelua, jossa haastattelen ohjelmistokehittäjä Arto Iijalaista Brain Alliancesta. Tällä tavalla koetan saada kehittämistyöhöni lisää syvyyttä ja konkreettista näkökulmaa tukemaan päättelyä ja tulkintaa. Iijalaisen mielipiteet ja kommentit ovat hyvin pitkälle yhteneväiset portaalia käsittelevien kirjallisten teosten kanssa.

Siirryttäessä ideatasolta seuraavaan vaiheeseen, sitoutumiseen, aloitetaan tekemään tutkimussuunnitelmaa, jossa tehdään kirjallinen dokumentti toteutettavasta tutkimuksesta ja sen käytännöistä. Tutkimussuunnitelman tarkoituksena on jäsentää itselleen kehittämistyön

eri osa-alueet ja aikataulu. Samalla voidaan selittää ja selventää ulkopuolisille tahoille projektia. (Vilka 2005, 58.) Omassa tapauksessani ulkopuolisina tahoina toimivat opiskelupaikkani (Laurea) ja toimeksiantaja (Hyria Koulutus Oy). Oman haasteen tutkimussuunnitelmassa laadittavaan aikatauluun teki toteutettava haastattelu.

Tutkimussuunnitelma pitää sisällään aihepiirin kuvauksen sekä tutkimusaiheen taustan, mahdollisen toimeksiantajan, tutkimusongelman ja -kysymykset, teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuksen tavoitteen ja tarkoituksen keskeisine käsitteineen, käytettävän tutkimusmenetelmän, aineiston keräämis- ja analyysitavan, mahdolliset informantit ja tutkimuksen aikataulun. Sitoutumisen jälkeen kehittämishankkeessa on vuorossa itse hankkeen toteuttaminen suunnitellulla tavalla, joka voidaan jakaa neljään eri osa-alueeseen: tutkimusaineiston hankintaan ja sen luokitteluun, analyysin tekemiseen tutkimusaineistosta esiin tulevien käsitteiden ja teorioiden avulla sekä viimeiseksi tutkimustulosten ja johtopäätösten tekemiseen. (Vilka 2005, 58-60).

Tutkimusaineistoni muodostui alaa käsittelevästä kirjallisuudesta, Internet-lähteistä, avoimesta haastattelusta sekä Internetissä suoritetusta kyselystä. Valitsin ja luokittelin lähdemateriaalin sen perusteella, mitä osa-alueita ne käsittelevät kehittämistyössäni. Jaoin aineiston karkeasti neljään osa-alueeseen: aikuiskoulutukseen, yksityiseen turvallisuusalaan, turvallisuusalan koulutukseen ja (koulutus)portaaliin. Näiden neljän osa-alueen pohjalta poimin materiaalista keskeiset käsitteet ja teorian, joiden perusteella myöhemmin analysoin sekä tulkitsin suoritettujen kyselyjen vastauksia.

Kehittämistyöni seuraavan vaiheen, kirjoittamisen, aloitin heti, kun sain haltuuni aihetta käsittelevää materiaalia. Kirjoituksen ensimmäiset vaiheet tein kartoittamalla tilaajan vaatimukset opinnäytetyöni osalta. Esiitettyjen tavoitteiden pohjalta pyrin määrittelemään tutkimusongelman ja tutkimuskysymykset. Materiaalin pohjalta tein muistiinpanoja, joiden tekeminen jatkui prosessin läpi aineiston keräämisestä aina koko prosessin loppuun.

8.1 Kyselylomakkeen laadinta ja toteutus

Kehittämistyössäni keskeisenä tutkimusmenetelmänä tiedonintressiin on strukturoitu ja standardoitu kyselylomake (Vilka 2005, 73). Kaikki kysymykset ovat vakioituja (samansisältöiset kysymykset). Kyselylomaketutkimuksen aineiston keräämistapa vastaa parhaiten kvantitatiivisen tutkimuksen päämääriä, joissa pyritään suorittamaan kysely mahdollisimman suurelle ja hajanaiselle vastaajaryhmälle. Strukturoitujen ja standardoitujen kysymysten lisäksi käytin lopussa avoimia kysymyksiä, joiden tarkoituksena oli saada vastaajilta spontaaneja mielipiteitä portaaliin ja sen sisältöön liittyen.

Kyselylomakkeen kysymykset laadin alustavien keskustelujen pohjalta, jotka kävin läpi kehittämistyöni alussa Finnsecurity Ry:n opetus- ja tutkimusosaston vastaavan Sami Tikkasen kanssa. Tämän jälkeen käytin kyselylomakkeita kommentoitavana Sami Tikkasella sekä Harri Koskenrannalla, joka toimii opinnäytetyöni ohjaajana sekä myös opetus- ja tutkimusjaostossa Finnsecurity Ry:ssä, varmistaakseni kysymysten käsitettävyyden ja selkeyden; samalla arvioitiin, puuttuuko kyselystä joku oleellinen kysymys.

Kysymysten sovittaminen Webropol-ohjelmiston kysymyskenttään tuotti hieman haasteita ja joitakin kysymyksiä jouduttiin muokkaamaan ja lyhentämään niiden sovittamiseksi kysymyskenttään. Kysymysten johdonmukaisuuden ja myöhemmän vastausten luokittelun takia jaoin kysymykset kolmeen osaan: hakuominaisuudet, koulutukset ja ulkoasu sekä käyttöominaisuudet. Koulutuksia koskevissa kysymyksissä etenin yleisistä koulutuksista yksittäisiin koulutuksiin ja alemman tason koulutuksista ylemmän tason koulutuksiin. Tämän jälkeen lähetin varsinaiset kyselylomakkeet jäsenistölle Internetin välityksellä. Saadakseni lisää vertailupohjaa vastauksille lisäsin kyselyyn ennen lähettämistä identifiointi kysymyksen saadakseni selville vastaajien statuksen. Kysyin vastaajien asemaa / organisaatiota: ovatko vastaajat palveluiden tuottajia vai ostajia, kuuluvatko he koulutusorganisaatioon vai johonkin muuhun vaihtoehtoiseen organisaatioon. Apuna varsinaisessa toteutuksessa Webropolin osalta minulla oli suunnittelija Markus Hjelt Hyria Koulutus Oy:stä.

Varsinainen kysely toteutettiin Internetin välityksellä Webropol kysely- ja tiedonkeruusovelluksella. Webropolilla voi suorittaa laajoja tiedonkeruukyselyjä isoillekin ryhmille. Henkilöstöhallinnon osa-alueella voidaan kartoittaa koulutustarpeita ja tutkimus ja kehittämisselktorilla tuotteiden ja palveluiden kehitystarpeita (Webropol). Muun muassa nämä edellä mainitut ominaisuudet puolsivat laajan otantamahdollisuuden lisäksi ohjelman käyttöä kehittämistyössäni. Vastaajien anonymiteetti varmistettiin tietojen tallentumisella ainoastaan Webropol-palvelimelle vastaamisen tapahtuessa nimettömästi.

Kyselyjen sähköinen tekeminen perustuu Webropolissa kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäisenä tulee luoda lomake, jota luotaessa on valittavana Webropolista yksitoista eri kysymystyyppiä ja kysymykset voidaan tehdä mm. neljällätoista eri kielellä, joihin on valmiiksi perustekstit. Toisessa vaiheessa, kyselyn julkaisemisessa, voidaan kutsua vastaajat sähköpostitse ja jakaa samalla heille linkki, jonka kautta he pääsevät vastaamaan kyselyyn. Samalla voidaan asettaa kyselyyn ominaisuudeksi kyselyn sulkeutuminen tiettyinä ajankohtana. Kolmannessa ja viimeisessä vaiheessa valmiit kyselyn raportit voidaan luoda raportointityökalulla esimerkiksi taulukoiksi ja kaavioiksi PDF-tiedostoina. Jatkokäsittelyä varten voidaan raakadata siirtää esimerkiksi Exceliin, Wordiin tai tilasto-ohjelmiin, kuten SPSS:n. (Webropol.)

Toteutin otannan kokonaisotantana valiten mukaan koko perusjoukon saadakseni mahdollisimman kattavan näkökulman jäsenistön tarpeista. Vilkan mukaan kokonaisotantaa kannattaa käyttää, jos otannaksi tulisivat puolet tai vähintään yksi kolmasosa perusjoukosta (Vilka 2005, 78). Kysely lähetettiin Finnsecurityn jäsenistölle ensimmäisen kerran 10.6.2009. Kaiken kaikkiaan vastaanottajia oli 599, joilta sain 98 vastausta 15.6.2009 mennessä vastausprosentin ollessa 16.6 prosenttia.

Syynä vastausten vähyyteen saattoi olla meneillään oleva kesälomakausi. Toinen merkittävä tekijä oli henkilöiden vaihtuvuus yrityksissä tai organisaatioissa. Sain heti kyselyn julkaisemisen jälkeen sähköpostiini automaattisen vastaajan viestejä, joissa ilmoitettiin kesälomailmoitusten lisäksi, että kyseinen henkilö ei enää ole yrityksen tai organisaation palveluksessa. Henkilöt olivat mm. siirtyneet toisen yrityksen palvelukseen, jääneet eläkkeelle tai vaihtaneet alaa.

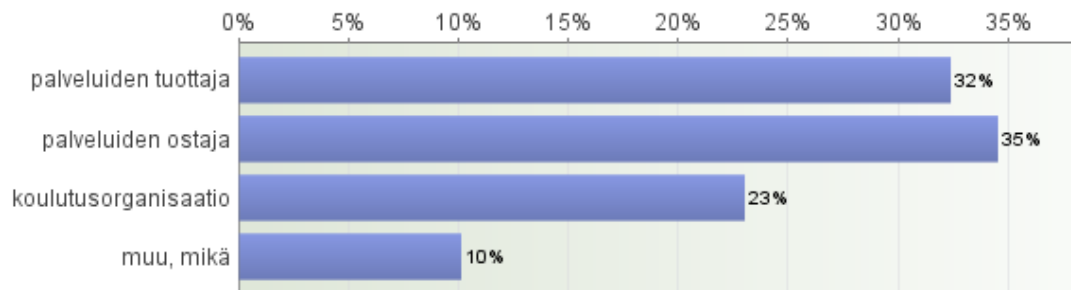
Päätin uusia kyselyn toisen kerran loppukesästä nähdäkseni kesälomien vaikutuksen vastausten vähyyteen. Kysely avattiin uudestaan 12.8.2009 ja se sulkeutui 21.8.2009. Vastauksia sain edellisen kyselyn vastaukset mukaan lukien 139. Vastausprosentin (=toteutuneen otoksen) ollessa 23.2 prosenttia. Vastausprosentti kasvoi edellisestä kyselystä 6.7 prosenttia. Vastausprosentin vähyyteen saattoi vaikuttaa edelleen osaltaan meneillään oleva lomakausi.

9 Tutkimustulokset

Ennen tutkimustulosten tulkintaa ja johtopäätöksiä saadut vastaukset on Hirsjärven mukaan luokiteltava ja analysoitava (Hirsjärvi 2004, 209). Webropol-ohjelma luokitteli vastaukset valmiiksi asetettujen kysymysten mukaan. Jako kysymyksissä oli seuraava: hakuominaisuudet, koulutukset ja ulkoasu ja käyttöominaisuudet. Luokittelun lisäksi Webropol-ohjelma analysoi vastaukset vastausten kappalemäärän ja vastausprosenttien mukaan. Ohjelman tekemän analyysin lisäksi olen tehnyt selittävää analysointia (ja myöhemmin päätelmien tekoa) saatujen tilastojen pohjalta graafisten taulukoiden ylle (Hirsjärvi 2004, 212).

Strukturoitujen kysymysten lisäksi sain vastauksia ja kommentteja kohdassa muuta (=avoimet kysymykset), jossa vastaajilla oli vapaa sana kommentoida suunnitteilla olevaa portaalia. Vapaat kommentit käsittelivät pääsääntöisesti ulkoasua ja käyttöominaisuuksia. Koulutuksiin liittyvät vastaukset täydensivät hyvin strukturoituja vastauksia.

Kyselyyn vastasi 139 henkilöä 599 jäsenestä, jolloin vastausprosentiksi muodostui 23.2. Vastaajista 35 prosenttia oli palveluiden ostajia (yksityiset tai julkiset yritykset tai laitokset / henkilöt, jotka ostavat turvallisuusalan (koulutus)palveluita), 32 prosenttia palveluiden tuottajia (tuottaa turvallisuusalan palveluita, mutta ei ole julkinen koulutusorganisaatio tai -oppilaitos) ja 23 prosenttia vastaajista toimi turvallisuusalan koulutusorganisaatiossa. 10 prosenttia vastaajista oli jostain muusta kuin kolmesta edellä mainitusta vaihtoehdosta, kuten esimerkiksi turvallisuusalan viranomainen, opiskelijajäsen tai järjestelmätoimittaja.

Kuva 3: Vastaajien status

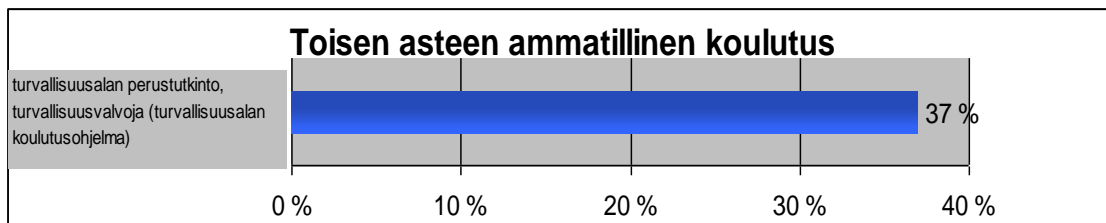
9.1 Koulutukset

Kysyttäessä muun turvallisuus- ja suojelualan ammatillisen koulutuksen (turvallisuusalan lakisäätteiset pätevyyskoulutukset) tarpeellisuutta eniten kiinnostusta herätti järjestyksenvalvojan peruskurssi (21 %) sekä vartijan peruskurssi (18 %) ja vartijan työn perusteet (17 %). Vastaavan hoitajan koulutus kiinnosti vastaajia 13 prosentin verran. Voimankäyttökoulutukset (sekä järjestyksenvalvoja että vartijan erityinen voimankäyttökoulutus) saivat 9 prosentin kannatuksen. Kuuden prosentin kannatuksen saivat vastuksissa puolestaan järjestyksenvalvojan kertauskurssi ja lentoliikenteen turvatarkastushenkilöstön perus- ja kertauskurssi.

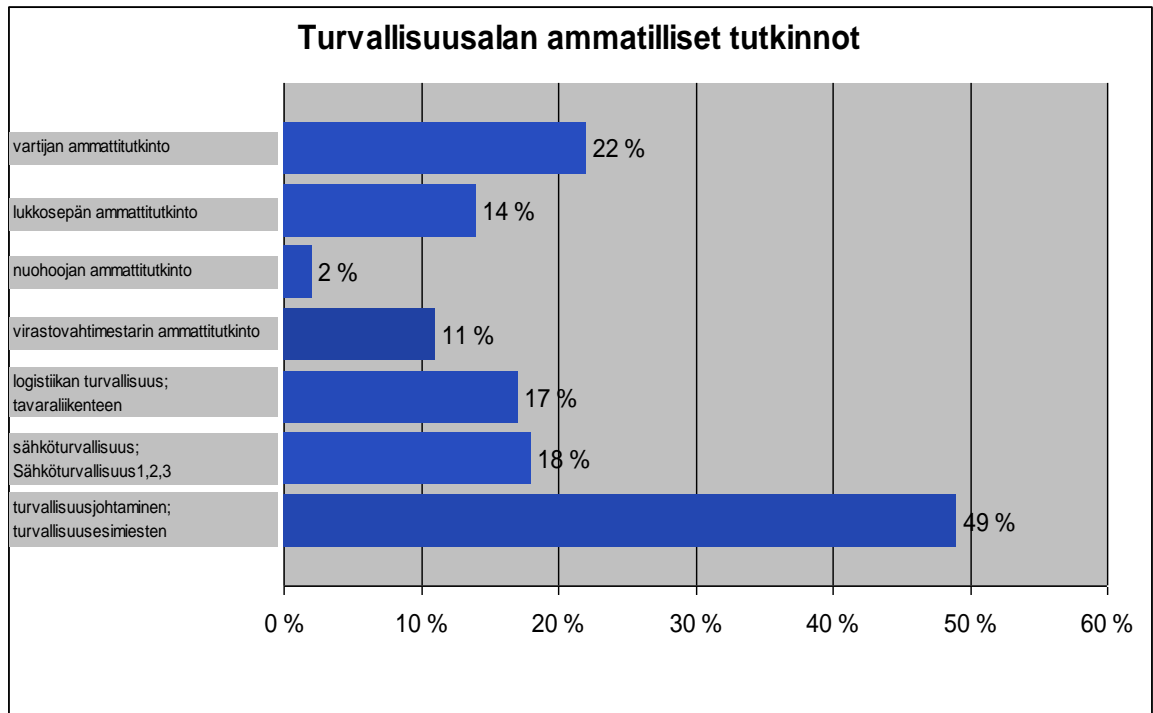
Kuva 4: turvallisuus- ja suojelualan ammatillinen koulutus

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen (turvallisuusalan perustutkinto; turvallisuusvalvoja) koki tarpeelliseksi 37 prosenttia vastaajista.

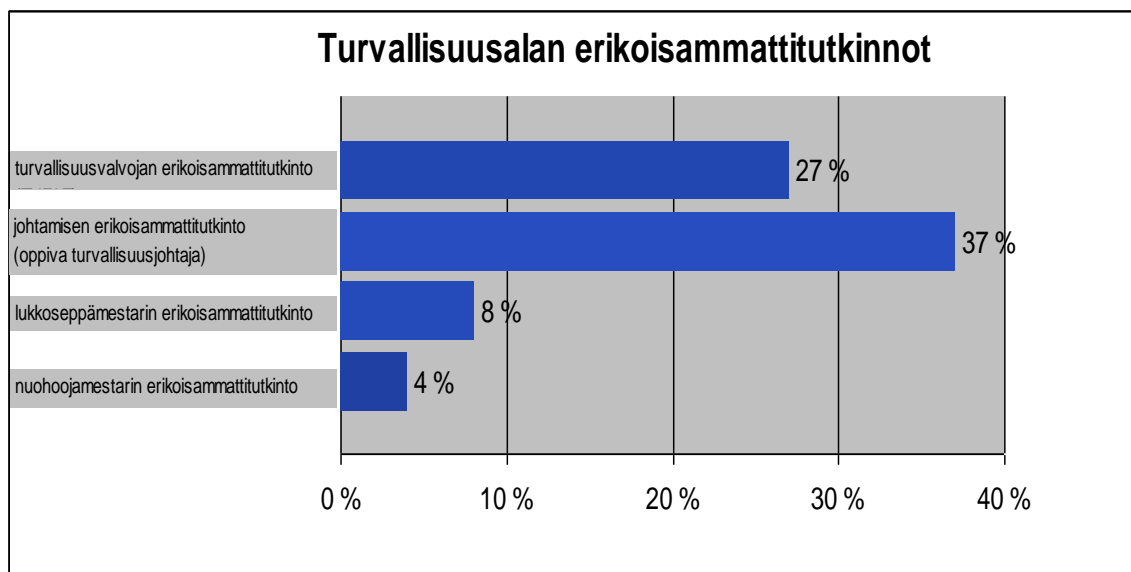
Kuva 5: Toisen asteen ammatillinen koulutus

Turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkintoon tähtäävät (formaalia koulutusta) koulutukset olivat tarpeellisia 91 vastaajan mielestä. Vaihtoehdoista kiinnostavimmaksi nousi turvallisuusjohtaminen; turvallisuusesimiesten koulutus 49 prosentilla. Yli puolet vähemmän vastauksia (22 %) sai seuraavaksi kiinnostavin koulutus; vartijan ammattitutkinto.

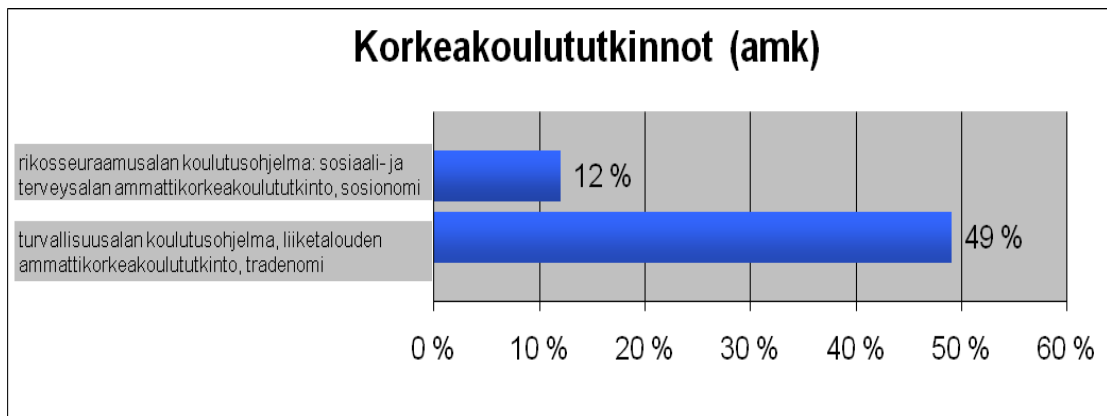
Kuva 6: Turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkinnot

Toisen turvallisuus- ja suojelualan ammattiin (formaalia koulutusta) valmistavan koulutusmuodon: erikoisammattitutkinnot kokivat tarpeelliseksi 76 vastaajaa. Vastaajien mielestä tarpeelliset koulutukset olivat johtamisen erikoisammattitutkinto; oppiva turvallisuusjohtaja (37 %) ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto (27 %).

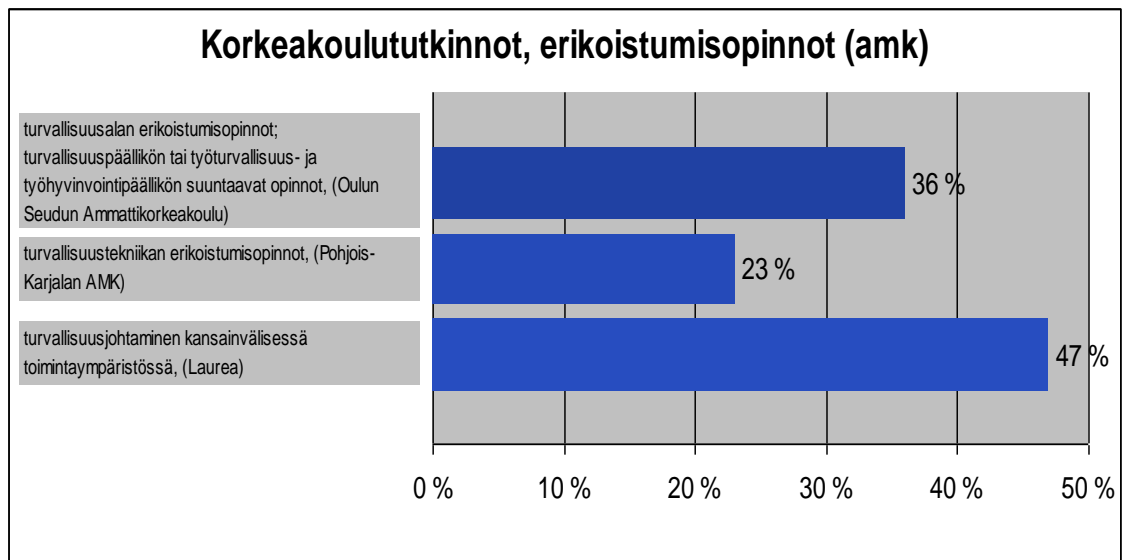

Kuva 7: Turvallisuus- ja suojelualan erikoisammattitutkinnot

Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen (ml. erikoistumisopinnot) koulutuksen tarpeellisuutta tiedusteltaessa tarpeellisimmaksi koulutukseksi koettiin Laurean turvallisuusalan koulutusohjelma 49 prosentilla, kun vastauksia kysymykseen oli 101 kappaletta. Seuraavaksi eniten kiinnostusta vastaajissa herätti Laurean turvallisuusjohtaminen kansainvälisessä toimintaympäristössä 47 prosentilla. Oulun Seudun Ammattikorkeakoulun turvallisuusalan erikoistumisopinnot; turvallisuuspäällikön tai työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikön suuntaavat opinnot saivat taas kannatusta 36 prosentin verran.

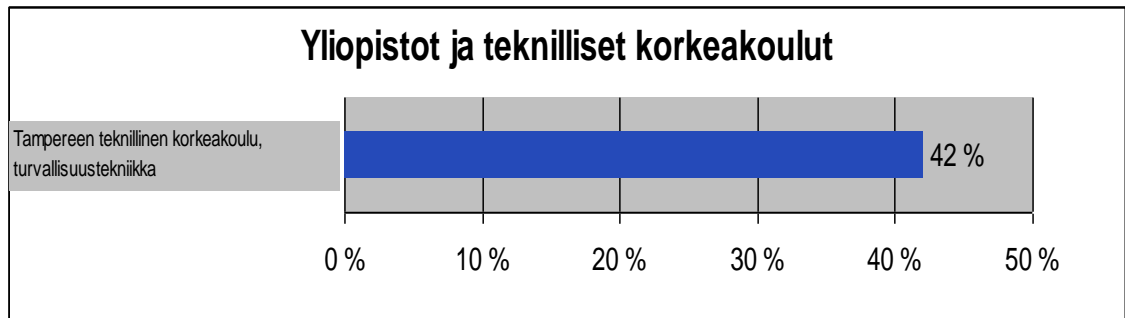

Kuva 8: Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus

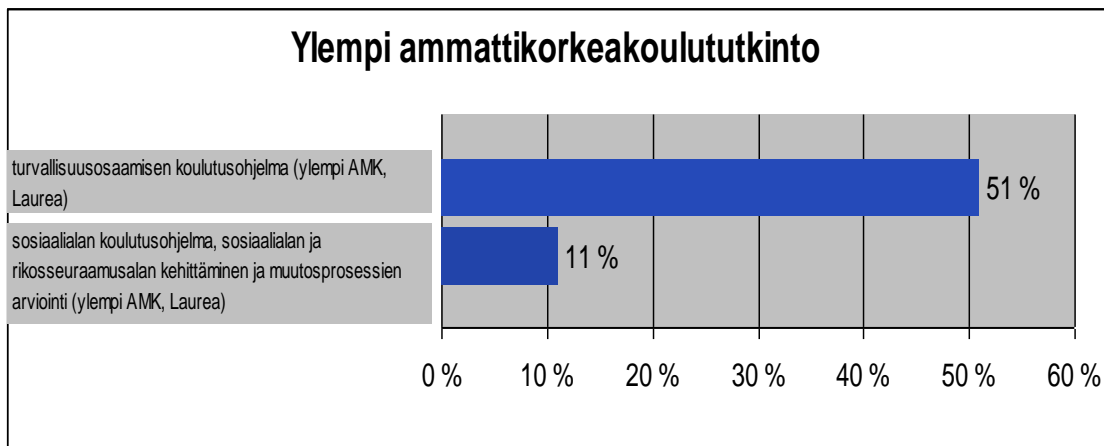
Kuva 9: Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus (erikoistumisopinnot)

Tampereen teknillisen korkeakoulun toteuttaman turvallisuustekniikan koki vastaajista 42 prosenttia kiinnostavaksi.

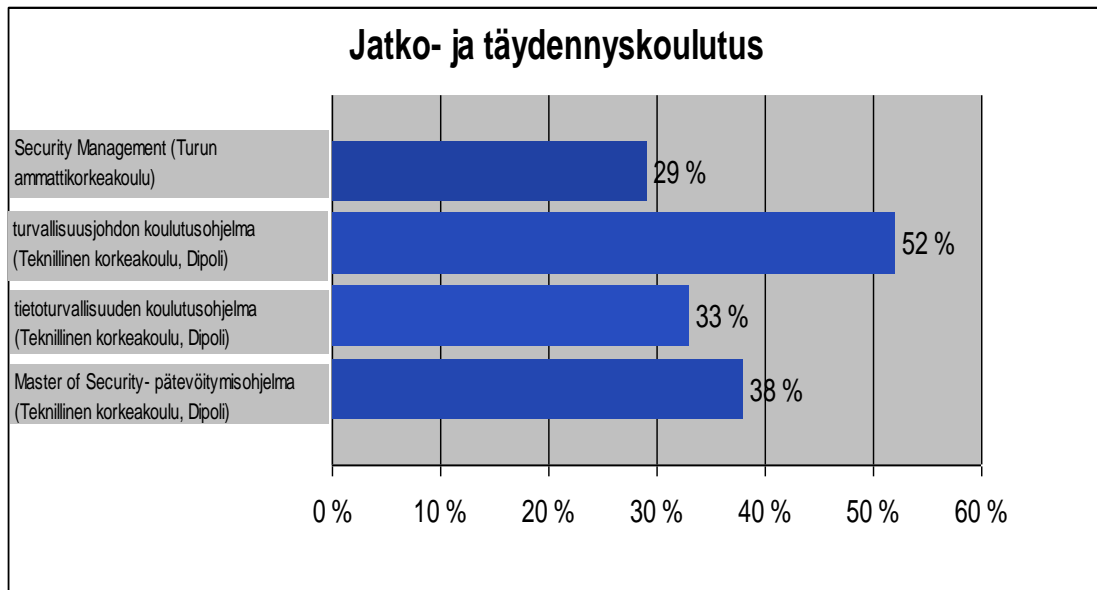
Kuva 10: Yliopistot ja teknilliset korkeakoulut

Kahdesta ylemmästä Laurea tarjoamasta ammattikorkeakoulun tutkinnosta turvallisuusosaaminen kiinnosti vastaajia 51 prosentin verran. Vastaavasti rikosseuraamusalan kehittäminen ja muutosprosessien arviointi sai vain 11 prosentin kannatuksen vastaajien keskuudessa.

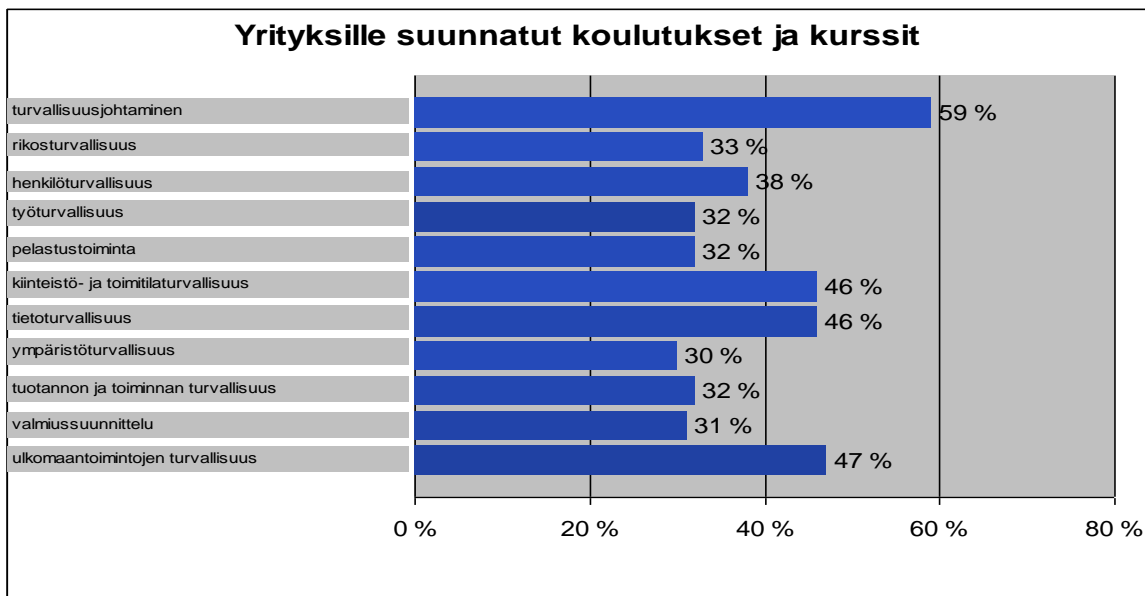
Kuva 11: Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Jatko- ja täydennyskoulutuksista (kaikista koulutuksista toiseksi eniten) suurinta kannatusta (52 %) vastaajien keskuudessa sai Dipolin tuottama turvallisuusjohdon koulutusohjelma. Seuraavina tulivat Dipolin tarjoamat Master of Security-pätevyitymisohjelma (38 %) ja tietoturvallisuuden koulutusohjelma (33 %). Turun ammattikorkeakoulun Security Management kiinnosti vastaajia 29 prosentin verran.

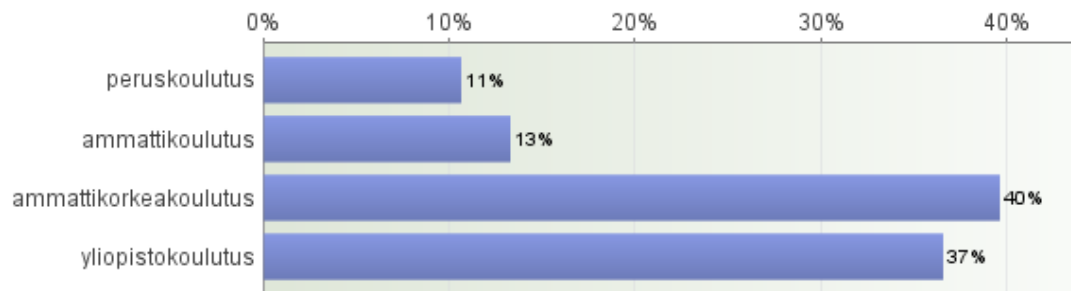
Kuva 12: Jatko- ja täydennyskoulutus

Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit saivat vastaajien joukossa suurta kannatusta; eniten kiinnostusta herättänyt koulutus kaikista vaihtoehdoista löytyy lyhyistä koulutuksista ja kursseista, nimittäin turvallisuuksjohtaminen (59 %). Seuraavaksi eniten kiinnostusta herätti ulkomaantoimintojen turvallisuus (47 %). Kolmanneksi sijoittuivat jaetulla sijalla (46 %) kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus ja tietoturvallisuus. Heikoimmin kannatusta saanut vaihtoehto (ympäristöturvallisuus) sai 30 prosentin kannatuksen.

Kuva 13: Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit

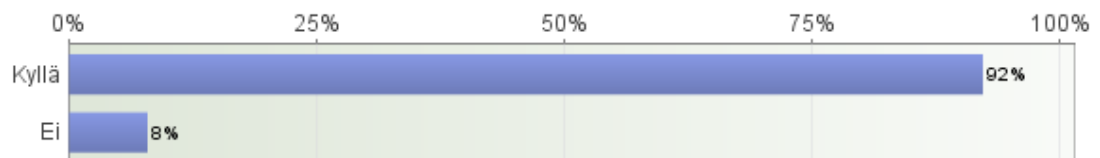
Kysymykseen, minkä tasoisesta koulutuksesta olette kiinnostuneet, vastasi 134 vastaajaa 139:stä. Kysyessäni koulutuksista ja koulutuksen tasosta sain jäsenistöltä seuraavanlaisia vastauksia. Eniten kannatusta sai ammattikorkeakoulu tasoinen turvallisuusalan koulutus, 40 prosenttia. Kysely ei tehnyt eroa, onko koulutus ammattikorkeakoulu- vai ylempää ammattikorkeakoulutasoa. Seuraavaksi eniten, 37 prosenttia, kyselyyn osallistuneista jäsenistä kaipasi turvallisuusalan yliopistokoulutusta. Kolmanneksi eniten vastaajia kiinnosti turvallisuusalan ammattikoulutus (13 prosenttia). 11 prosenttia vastaajista ilmoitti kiinnostavaksi turvallisuusalan koulutukseksi peruskoulutuksen.

Kuva 14: Koulutuksen taso

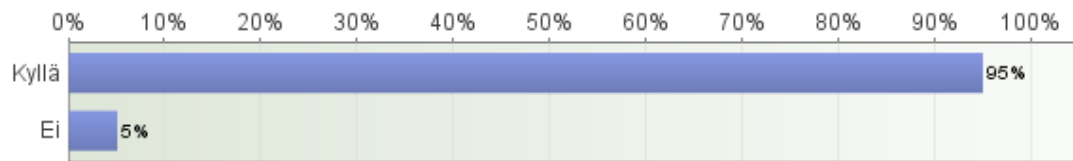
9.2 Hakuominaisuudet

Hakuominaisuuksiin liittyviä kysymyksiä oli seitsemän kappaletta, jotka käsittelivät joko tiedon saatavuutta itse koulutuksesta tai sen tarjoajasta. Vastaajista 92 prosenttia halusi hakea portaalista tietoa eri yritysturvallisuuden osa-alueen mukaan. Vastaavasti koulutuksen tasoista kysyttäessä suurin osa oli kiinnostunut ammattikorkeakoulu tai yliopistotasoisesta koulutuksesta.

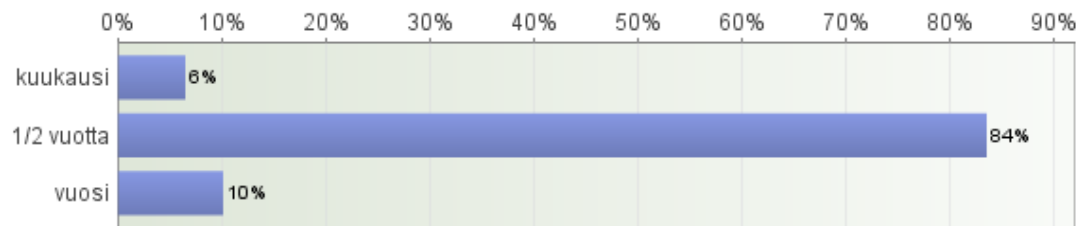

Kuva 15: Tiedonhakeminen osa-alueen mukaan

Portaalin etusivulle sijoitettavasta koulutuskalenterista, josta näkyvät tarjolla olevat ja tulevat turvallisuusalan koulutukset, kyselyyn osallistuneista jäsenistä kannatti 95 prosentin verran. Edelliseen kysymykseen viitaten sopivin aika, minkä sisällä tulevien koulutusten tulisi olla näkyvillä koulustarjontaportalissa, on vastanneiden mielestä (84 %) puoli vuotta.

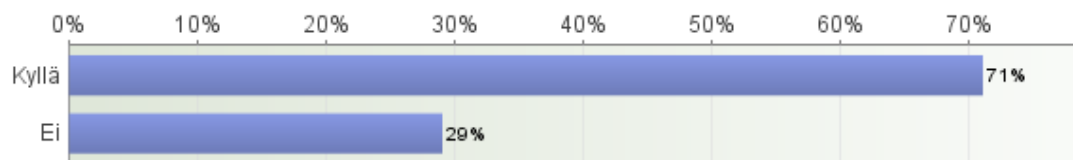

Kuva 16: Koulutuskalenteri

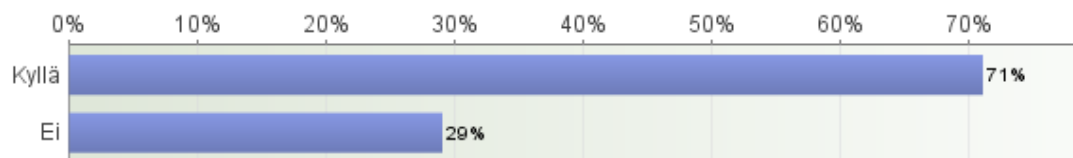
Kuva 17: Sopiva aika koulutuksen lisäämiseen portaliin ennen koulutuksen alkua

Ominaisuudesta (ns. vahtipalvelu), joka ilmoittaa koulutuksen tarvitsijalle kiinnostavasta koulutuksesta sekä tarjoaa tarvittaessa lisätietoa joko linkin muodossa koulutuksen tarjoajan sivuille tai sähköpostiin, piti tärkeänä vastaajista suurin osa; 71 prosenttia.

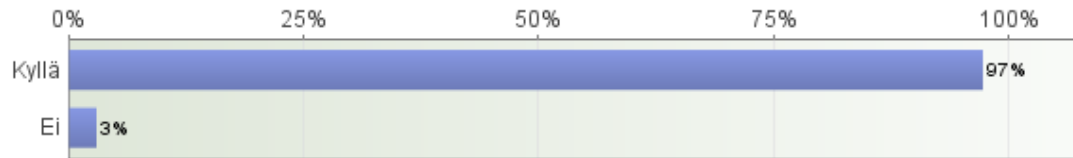
Kuva 18: Vahtipalvelu

Suurin osa (71 %) haluaa liittää edelliseen palveluun ominaisuuden, joka muistuttaa heitä hakuajan umpeenmenosta.

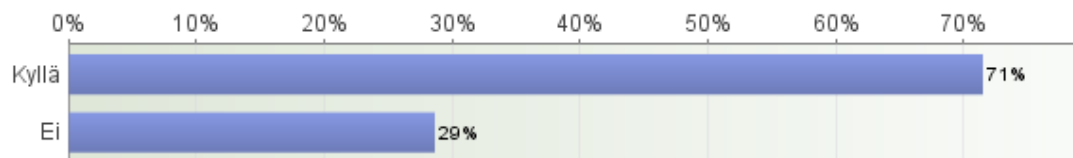
Kuva 19: Muistutus koulutuksen hakuajan sulkeutumisesta

Ominaisuudesta (linkki koulutuksen tarjoajan sivuille / sähköpostiin), josta on mahdollisuus saada lisätietoa / tarjousta kiinnioistavasta koulutuksesta, oli vastaajista kiinnostunut 97 prosenttia.

Kuva 20: Linkki mahdollisuus koulutuksen tarjoajan sivuille / sähköpostiin

Koulutustarjonnan kilpailuttamista piti tärkeänä vastaajista 71 prosenttia.

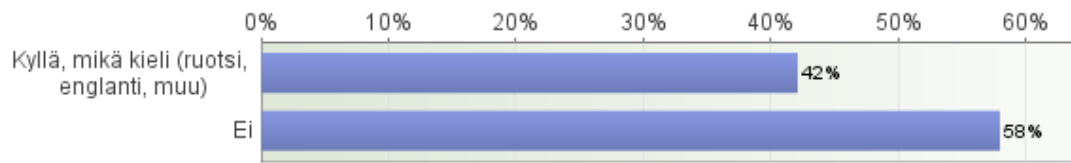

Kuva 21: Koulutustarjonnan kilpailuttamismahdollisuus

9.3 Ulkoasu ja käyttöominaisuudet

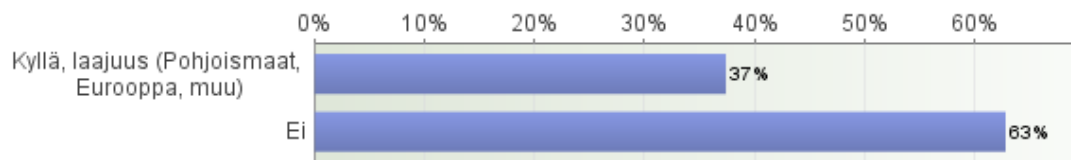
Ulkoasuun ja käyttöominaisuuksiin liittyviä asioita selvitettiin jäsenistöltä kymmenellä kysymyksellä, joilla koetin selvittää keskeisimmät tekijät, jotka tulisivat vaikuttamaan tulevan portaalin ulkoasuun ja käyttöominaisuuksiin. Kymmenen strukturoidun kysymyksen lisäksi sain vastauksia ja kommentteja kohdassa muuta, jossa vastaajat pääsääntöisesti kommentoivat ulkoasua ja käyttöominaisuuksia.

Kysyttäessä jäsenistön mielipidettä sivuston kielen suhteen, näkivät 58 prosenttia jäsenistöstä olevan tarpeetonta tuottaa sisältöä suomen lisäksi jollain vieraalla kielellä. Suurin osa vastaajista, jotka halusivat sisältöä tuotettavan ulkomaankielisenä, toivoivat sen olevan englanniksi. Muutama halusi sisällön tuotettavan myös ruotsiksi suomen kielen lisäksi.

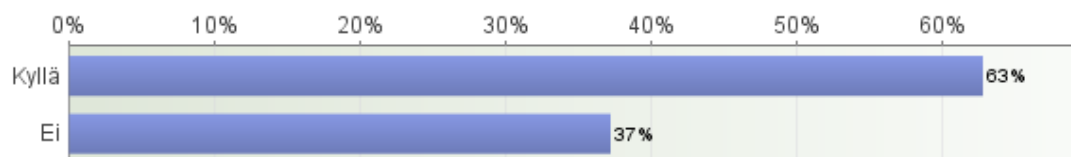
Kuva 22: Portaalissa käytettävä kieli

Finnsecurityn jäsenillä tai heidän organisaatioillaan 63 prosentilla on kyselyn mukaan tarve ulottaa koulutustarjonta kansainväliseksi. Jäsenet, jotka halusivat laajentaa koulutustarjonnan tarvetta yli Suomen rajojen, ilmaisivat tarpeensa laajentaa otantaan joko Pohjoismaiden tai Euroopan suuntaan. Vastaaajista muutama ilmoitti halukkuutensa Baltian ja Venäjän alueelle.

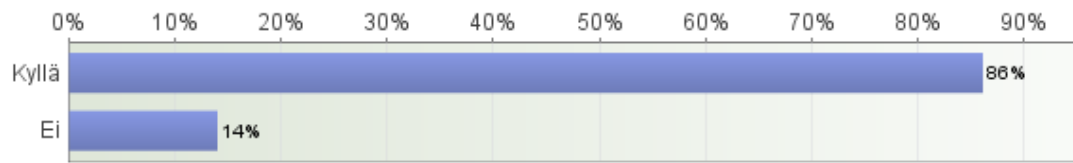

Kuva 23: Koulutustarpeen kansainvälinen ulottuvuus

Tiedusteltaessa ominaisuudesta, joka ilmoittaa aina rekisteröityessään portaaliin uudesta alkavasta turvallisuusalan koulutuksesta, koki 63 prosenttia ominaisuuden tarpeelliseksi. Vastaaajista 86 prosenttia koki hyödylliseksi ominaisuuden, jossa kuvataan vastaajien mielestä mielenkiintoista koulutusta ensin tarkemmin portaalissa ja jonka jälkeen käyttäjällä on mahdollisuus siirtyä linkin kautta palveluntarjoajan sivustolle. Vapaissa kommentteissa toivottiin myös eri yhdistysten koulutustarjontaa sekä mahdollisuus liittää linkit niihin tahoihin, jotka tarjoavat turvallisuuskursseja ja - tutkimusta.

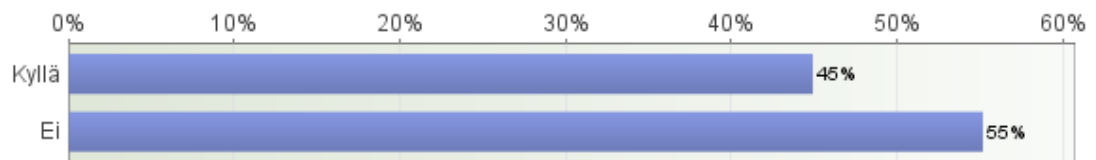

Kuva 24: Ennakoilmoitus alkavista koulutuksista

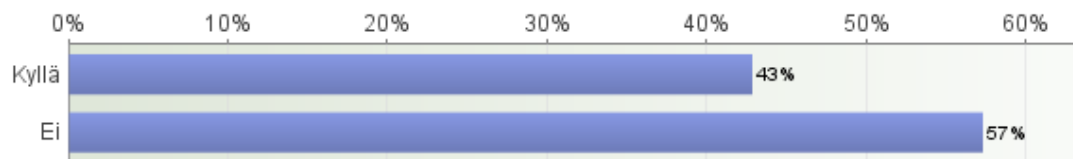
Kuva 25: Linkitysmahdollisuus

Kysymys, joka käsitteli rekisteröityjen jäsenten mahdollisuutta luoda portaalin sivuille koulustarjontaa eli mahdollisuutta sisällönhallintajärjestelmään, jakoi mielipiteitä. Vastaajista 45 prosenttia halusi mahdollisuuden, joka takaisi rekisteröityjen jäsenten sisällöntuottamisen sivuille. Vastaavasti 55 prosenttia vastaajista halusi Finnsecurityn tuottavan sisällön jäsenten toiveiden ja tarpeiden mukaisesti.

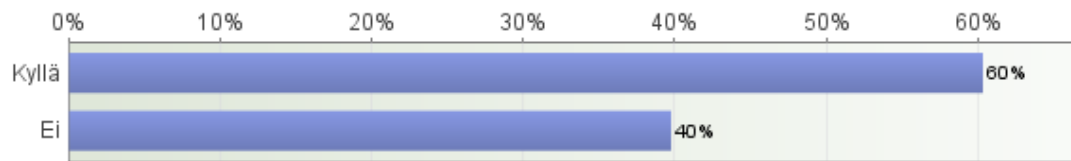
Kuva 26: Sisällönhallinta

Tiedusteltaessa koulutusten tarjoajien mahdollisuutta mainostaa itseään portaalin sivuilla ilmoitti 57 prosenttia vastaajista sen olevan tarpeetonta. Vastaavasti 43 prosenttia vastaajista koki mainospalveluiden mukaan ottamisen palveluun tarpeellisena.

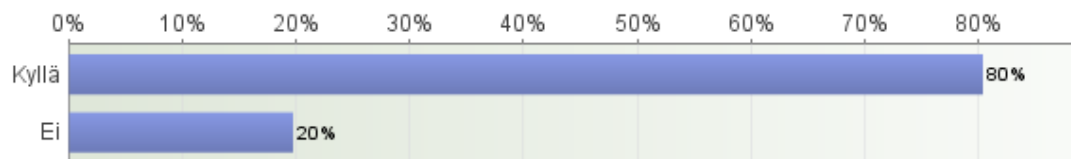
Kuva 27: Markkinointi

Kysyttäessä mahdollisuutta vaihtaa kokemuksia erilaisista koulutuksista koulutusportaalin sivuilla vastaajista 60 prosenttia oli samaa mieltä, kun taas 40 prosenttia ei kokenut tarvetta tähän.

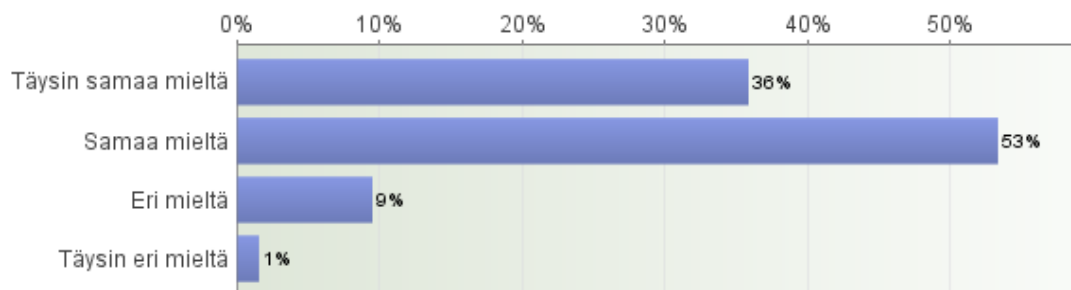
Kuva 28: Keskustelualue

Sisällönsäilöntäpalvelu (esim. Wikipedia tyyppinen keskustelu), johon voidaan koota turvallisuusalan termistöä, sanastoa ja linkkejä, sai 80 prosentilta jäseniltä kannatusta. 20 prosenttia vastaajista ei kokenut tarvetta kyseiselle palvelulle.

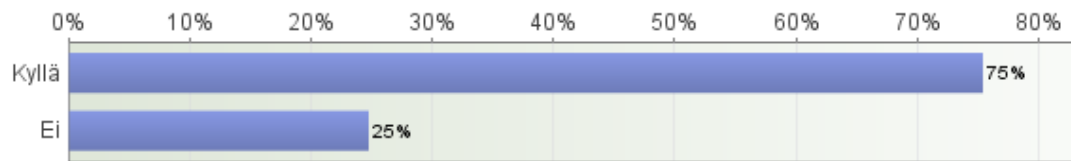
Kuva 29: Sisällönsäilöntäpalvelu

Vastaajista suurin osa (89 %) piti tärkeänä, että sivustosta löytyy turvallisuusalan opinnäytetyöt.

Kuva 30: Opinnäytetöiden saatavuus portaalien kautta

Valtaosa (75 %) kyselyyn vastanneista koki tarpeelliseksi, että portaalista löytyy lakisääteisen turvallisuuskoulutuksen hintavertailu.

Kuva 31: Hintavertailu turvallisuusalan koulutuksista

10 Johtopäätökset ja pohdinnat

Hirsjärven mukaan analyysin tuotoksena tulleita tuloksia pohdittaessa syntyy prosessin tekijän toimesta synteesejä ja johtopäätöksiä (Hirsjärvi 2004, 213-215). Synteeseissä pyrin peilaamaan kyselystä saatuja tuloksia (merkityksiä) omaan pohdintaani ja tutkimaani teoriaa vasten. Toisin sanoen synteeseit ovat kehittämistyön tuloksena saatujen vastausten tutkintaa teoreettisesti sekä niiden tulkintaa viitekehystä vasten, minkä tuloksena teen johtopäätökseni.

Vastaajien kato (=vastaamattomuus) osoittautui kyselyssä suureksi. Suurin riski on mielestäni siinä, että vastaajien vähydestä johtuen turvallisuusalan koulutusportaali ei vastaa kaikkien käyttäjien odotuksia, mikäli hanketta lähdetään viemään eteenpäin. Vastaajien vähydestä johtuen kehittämistyö ilman lijalaisen, Nielsenin ja Tahirin mainitsemaa palvelunkäyttäjien perusideaa, (siitä mihin tuotettavaa palvelua käytetään) voi johtaa portaalin käyttämättömyyteen; toisin sanoen portaalin kehittäjien / luojaisten tarjonta ja käyttäjien tarve eivät kohtaa.

Toisaalta voidaan olettaa, että vastaajat (139 / 599), joita oli 23.2 prosenttia, edustavat kattavasti Finnsecurityn jäsenten näkemyksiä. Tällöin näyte (=vastaukset) vastaisi palvelunkäyttäjien perusideaa palvelun heitä kattavasti. Kertyneiden vastausten pohjalta portaalille on kysyntää; ainakin kun tarkastellaan avoimia vastuksia, joissa toivotaan mahdollisimman kattavaa, yhdeltä sivustolta löytyvää palvelua, mikä tekisi turvallisuusasioista entistä tunnetumman ja nostaisi samalla turvallisuusalan imagoa. Tarpeellisuutta puoltaa myös vastaajien näkemys kysyttäessä heidän mielipidettä mahdollisuudesta hakea tietoa eri yritysturvallisuuden osa-alueista; 128 henkilöä 139 vastaajasta halusi hakea koulutusportaalista tietoa yritysturvallisuuden osa-alueiden koulutuksista.

Vastaajien asemasta turvallisuusalan toimintakentässä tiedetään varmuudella kysymysten perusteella vain, ovatko he turvallisuuspalveluiden tuottajia vai tarjoajia tai toimivatko he koulutusorganisaatioissa. 10,1 prosenttia vastaajista kuului johonkin muuhun kategoriaan kuin kolmeen edellä mainittuun. Kyselyn kattavuutta ja tarpeellisuutta (mikä ilmeni jäsenten vastauksista) pohdittaessa voidaan tarkastella otantaa vastaajien statuksen valossa. Mikäli vastaajissa on kolmen suurimman vartiointiliikkeen edustajia sekä turvallisuusalan koulutusta tarjoavien oppilaitosten edustajia johtavassa asemassa, edustavat he huomattavaa osaa yksityisen turvallisuusalan parissa olevista toimijoista.

Kyselyyn osallistujien vastausten perusteella (kiinnostavimmat koulutukset) voin myös olettaa, että vastaajien joukossa on huomattava osa ylempiä toimihenkilöitä, jotka Tuomiston mukaan haluavat opiskella ja kehittää itseään omalla ajallaan oma-aloitteisesti. Kymmeneen kiinnostavimpaan koulutukseen vaaditaan yleissivistävä pohjakoulutus (esim. ylioppilastutkinto) ja riittävä turvallisuusalan työkokemus. Edellisen toteamuksen lisäksi aikaisempi huomio, kiinnostus johtamiseen, tukee mielestäni tätä olettamusta. Mikäli vastaajat ovat ylempiä toimihenkilöitä, edustaa otanta mielestäni tässä tapauksessa laajempaa turvallisuusalan joukkoa, mitä vastausten lukumäärä antaa ymmärtää.

Edellisiä olettamuksia vastaajien asemasta (ja mahdollisesta edustuksesta turvallisuuden toimialassa) tukevat vastaukset kysyttäessä koulutuksen tasoa, mikä kiinnostaa vastaajia eniten: erityisesti kannatusta saavat ammattikorkeakoulutus (66,4 % ja yliopistokoulutus 61,9 %).

Vastauksia tulkittaessa ja koulutustarvetta arvioitaessa vastaajien näkökulmasta on olennaista, ovatko he yrityksen edustajia johtoasemassa vai työntekijöitä. Tarve koulutustarjontaan muodostuu erilaiseksi vastaajan statuksesta riippuen.

Opiskelijan/työntekijän näkökulmasta tarkasteltaessa ammatillinen aikuiskoulutus on Tuomiston mukaan tärkeä asia työmarkkinakelpoisuuden kannalta, koska se vahvistaa omalta osaltaan aikuisopiskelijoiden osaamista ja parantaa heidän mahdollisuuksia kilpailla tarjolla olevista työpaikoista. Työssä olevien aikuisten lisäksi opiskelua pyritään kohdentamaan työttömille ja työelämään takaisin pyrkiville henkilöille, esimerkkinä työvoimapolitiinen vartijan ammattitutkinto.

Yhteiskunnan ja työelämän suhdanteet ja muutokset muokkaavat henkilöstökoulutuksen merkitystä turvallisuusalan yrityksissä ja organisaatioissa. Tuomiston teosta mukailien henkilöstön koulutus ja kehittäminen ovat yleensä alisteisessa asemassa yritysten ja organisaatioiden yleisimmille tavoitteille, jolloin koulutuksen tarve on niin määrällisesti kuin koulutuksen tasollisestikin riippuvainen työorganisaation tarpeista; esimerkkinä oppisopimuskoulutukset.

Jäseniltä kartoitettiin kyselyssä heidän mielestään tärkeitä ja kiinnostavia turvallisuusalan koulutuksia. Heidän tuli valita eri koulutuksista ja kursseista 10 heidän mielestään tärkeintä koulutusta, jotka tulisi löytyä portaalista ja joista olisi hyvä löytyä tarkempaa tietoa. Vaihtoehdot lähtivät turvallisuusalan lakisääteisistä ammatillisista pätevyyskoulutuksista päätyen aina korkeakoulututkintoihin. Lukuisat turvallisuusalan kurssit jaoin karkeasti yritysturvallisuuden eri osa-alueiden mukaan.

Kyselyssä tietoturvallisuuden koulutus tuli esille vain yritysturvallisuuden osa-alueissa. Avoimissa vastuksissa toivottiin portaalin tietoturvallisuuden koulutusta mahdollisimman kattavasti. Tietoturvallisuuden toivottiin näkyvän itse portaalin käytössä ja ulkoasussa mahdollisimman ammattimaisella leimalla. Mukana olleiden koulutusvaihtoehtojen lisäksi portaalin toivottiin sisältävän mahdollisimman kattavasti kaikki turvallisuusalan koulutusvaihtoehdot, jotta se palvelisi mahdollisimman hyvin käyttäjiään ja nostaisi turvallisuusalan imagoa kaiken kattavana palveluna.

Kyselyn mukaan jäsenet kokivat seuraavat kymmenen turvallisuusalan koulutusta tärkeimmäksi. Kymmenen suosituimman koulutuksen joukossa on yhteensä neljätoista koulutusta, koska sijoilla neljä, viisi ja yhdeksän on kaksi koulutusta samalla sijalla.

1. Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit: turvallisuusjohtaminen	59 %
2. Jatko- ja täydennyskoulutus; Turvallisuusjohdon koulutusohjelma, Teknillinen korkeakoulu, Dipoli	52 %
3. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto; Turvallisuusosaamisen koulutusohjelma, Laurea	51 %
4. Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus; Turvallisuusalan koulutusohjelma, Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, Laurea	49 %
Turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkinnot; Turvallisuusjohtaminen, Turvallisuusesimiesten koulutus, TEAT	49 %
5. Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit: Tietoturvallisuus	47 %
Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus; Erikoistumisopinnot, Turvallisuusjohtaminen kansainvälisessä toimintaympäristössä, Laurea	47 %
6. Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit; kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus	46 %

7. Yliopistot ja teknilliset korkeakoulut; Turvallisuustekniikka, Tampereen teknillinen korkeakoulu	42 %
8. Jatko- ja täydennyskoulutus; Master of Security-pätevyitymisohjelma, Teknillinen korkeakoulu, Dipoli	38 %
Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit: Henkilöturvallisuus	38 %
9. Toisen asteen ammatillinen tutkinto; Turvallisuusalan perustutkinto, turvallisuusvalvoja, (turvallisuusalan koulutusohjelma)	37 %
Turvallisuus- ja suojelualan erikoisammattitutkinnot; Johtamisen erikoisammattitutkinto (oppiva turvallisuusjohtaja)	37 %
10. Jatko- ja täydennyskoulutus; turvallisuusalan erikoistumisopinnot; turvallisuuspäällikön tai työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikön suuntaavat opinnot, (Oulun Seudun Ammattikorkeakoulu)	36 %

Kyselyn perusteella voidaan tehdä ”oletamus”, että johtamiseen liittyvä koulutus kiinnostaa vastaajia. Vastauksissa yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit; turvallisuusjohtaminen (59 %), jatko ja täydennysohjelma; turvallisuusjohdon koulutusohjelma (52 %), turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkinnot; turvallisuusjohtaminen, turvallisuuskesimiesten koulutus, TEAT (49 %) ja turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus; erikoistumisopinnot, turvallisuusjohtaminen kansainvälisessä toimintaympäristössä (47 %) opinnot herättivät huomattavaa kiinnostusta. Näkemystä puoltaa myös turvallisuus ja suojelualan erikoisammattitutkinnoista johtamisen erikoisammattitutkinto; oppiva turvallisuusjohtaja, (JET), jota piti 37 % vastaajista kiinnostavana. Saman huomion tein työskennellessäni turvallisuusalan Finnsec-messuilla Hyria Koulutus Oy:n osastolla 7-9.10.2009; siellä esiin tulevat kyselyt ja yhteydenottopyynnot koulutuksista koskivat suurimmaksi osaksi turvallisuusalan JET-koulutusta ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkintoa (TVEAT).

Formaalin (tutkintoon johtavan) koulutuksen osuus kymmenen suosituimman koulutuksen osalta oli seitsemän koulutusta neljästätoista eli puolet.

- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto; Turvallisuusosaamisen koulutusohjelma, Laurea 51 %
- Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus; Turvallisuusalan koulutusohjelma, Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, Laurea 49 %
- Turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkinnot; Turvallisuusjohtaminen, Turvallisuuskesimiesten koulutus, TEAT 49 %

- Yliopistot ja teknilliset korkeakoulut; Turvallisuustekniikka, Tampereen teknillinen korkeakoulu 42 %
- Toisen asteen ammatillinen tutkinto; Turvallisuusalan perustutkinto, turvallisuusvalvoja, (turvallisuusalan koulutusohjelma) 37 %
- Turvallisuus- ja suojelualan erikoisammattitutkinnot; Johtamisen erikoisammattitutkinto (oppiva turvallisuusjohtaja) 37 %
- Jatko- ja täydennyskoulutus; turvallisuusalan erikoistumisopinnot; turvallisuuspäällikön tai työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikön suuntaavat opinnot, (Oulun Seudun Ammattikorkeakoulu) 36 %

Huolimatta vapaiden, ei tutkintoon johtavien (nonformaalien) turvallisuusalan koulutusten tärkeydestä vastaajien mielestä formaaleille turvallisuusalan koulutuksille on omat tarpeensa; niin laajemmin tarkastellen kuin vastaajien mielestäkin. Vartijan ammattitutkinnon (22 %) ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon (27 %) vähäisistä vastausmääristä huolimatta niillekin on omat sijansa opetustarjonnassa. Edellä mainituista tutkinnoista löytyy laajasti tietoa Internetistä ja oppilaitosten sivuilta, mikä vaikuttanee omalta osaltaan koulutusten tunnettavuuteen ja sitä kautta vastausten lukumäärään.

Tarpeet tarkoituksenmukaisiin, organisoituihin opintoihin säilyvät työelämästä määräytyvistä syistä johtuen; aikuisopiskelijan on vastattava yhteiskunnan ja työelämän muodostamiin haasteisiin kouluttautumalla ja opiskelemalla tarkoituksen mukaisia formaaleja opintoja niitä tarjoavissa oppilaitoksissa. Työntajan kannalta formaalit koulutukset antavat lain määrittämät perusedellytykset työssä selviytymiseen, joita voidaan täydentää työelämässä nonformaalein opein. Toinen huomattava tekijä formaalien turvallisuusalan koulutusten tarpeellisuuteen on se, että turvallisuusalan koulutus on huomattavalta osin aikuiskoulutusta.

Turvallisuusalan aikuisopiskelijan näkökulmasta tarkasteltuna turvallisuusalan ammatillinen aikuiskoulutus on oleellinen asia työmarkkinakelpoisuuden kannalta, koska se lujittaa aikuisopiskelijoiden perusosaamista turvallisuusalalla ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan kilpailla tarjolla olevista työpaikoista. Toisaalta katsottuna aikuisopiskelu on (opiskelijalle) sinänsään tärkeää ja lisää opiskelijan arvoa entisestään työmarkkinoilla.

Työvoimapolitiisesti tarkasteltuna työssä olevien aikuisten lisäksi opiskelua pyritään kohdentamaan työttömille ja työelämäänsä takaisin pyrkiville henkilöille yhtenä tarkoituksenaan työllistää turvallisuusalan aikuisopiskelija.

Nonformaalin (vapaa sivistys, ei tutkintoon johtava koulutus) turvallisuusalan koulutuksen merkitys tulee mielestäni kyselyyn vastanneiden vastausten perusteella selville. Tätä tukee Tuomiston toteamus, jossa sanotaan suurimman osan aikuiskoulutuksesta olevan nonformaalia

koulutusta. Vertailun vuoksi: Tietoturvallisuuden lisäksi yrityksille suunnatuista koulutuksista ja kursseista jäsenistön mielestä vähiten kiinnostava koulutus: ulkomaan toimintojen turvallisuus sai 22 % kannatuksen, mikä on sama kuin vartijan ammattitutkinnon vastausprosentti.

Myös turvallisuusalan on mukauduttava Tuomiston ja Salon teoksessaan mainitsemaan yhteiskunnan nopeisiin muutoksiin, jota formaali koulutus ei aina mahdollista. Nonformaali opetus (kurssit ja lyhyet koulutukset) voidaan joustavasti ja käytännönläheisesti kohdentaa johonkin kapean substanssiosaamisen osa-alueelle. Avoimissa vastauksissa korostui etenkin tietoturvaluokituksen tarve. Tämä tukee Peter Jarvisin väittämää, että puolet tiedosta, jota opittiin koulutuksessa, on vanhentunut viiden vuoden kuluttua. Turvallisuusalan osa-alueista juuri tekniikkaan liittyvät tietotekniikka ja turvallisuustekniikka kehittyvät todella nopeasti. Mielestäni on huomattavaa myös se, että vaikka jäsenistön mielestä kursseille ja lyhyille koulutuksille on kysyntää, niin se ei näy turvallisuusalan koulutusta antavien laitosten tarjonnassa.

Hakuominaisuuksista kysyttäessä nousi vastauksista (strukturoidut kysymykset ja avoimet kysymykset) esille vahvasti kaiken kattavuus, selkeys ja helppous. Perusidean lisäksi juuri vaikeakäyttöisyys ja sekavuus navigoinnissa voivat aiheuttaa vajaakäyttöä portaalille. Portaalista toivotaan ympäristöä, joka mahdollistaa koulutustarjonnan tarjoamisen aktiiviselle tarvitsijalle ajan ja paikan suhteen joustavalla tavalla. Samaan johtopäätökseen ovat päätyneet Talja & Maula 2002 sekä Kumpulainen & Lehtinen 2007 tutkimuksissaan; esille nousivat kattavuus, selkeä aiheuokitus (helppous) ja moniportaisuus (linkkien kautta tarkempaan tiedonlähteeseen) (Selvitys Tieteen linkkitalosta 2007, 20, 23).

Koulutuskalenterille, jossa näkyvät tulevat koulutukset, on vastanneiden joukossa selkeää kysyntää. Portaalista toivotaan toimivan Matikaisen & Mannisen (2001.37) näkemyksen mukaisena informaatiovarastona, jossa koulutukseen ja turvallisuuteen liittyvien asioiden (opinnäytetyöt ja turvallisuusalan sanasto) toivotaan olevan portaalissa käyttäjien käytettävissä. Avoimissa vastauksissa toivottiin formaalien koulutusten ja julkisten, koulutusta tarjoavien oppilaitosten lisäksi vapaamuotoisten kouluttautumismahdollisuuksien mukaan ottamista palvelutarjontaan. Tätä näkemystä tukevat vastukset ja prosenttiyksiköt kysyttäessä yrityksille suunnattuja kursseja ja koulutuksia.

Mikäli käyttäjiltä (Finnsecurity Ry:n jäseniltä) vaaditaan ainoastaan kirjautuminen portaaliin, palvelua voitaisiin hyödyntää koulutusta tarjottaessa tai sitä haettaessa. Näin portaalista hyödyntäminen toimisi lisäpalveluna Finnsecurityn jäsenille, mikä on yhtenevä Mattilan ja Mannisen (2001, 36) näkemykseen verkkopohjaisten oppimisympäristöjen avoimuudesta ja

kontekstuaalisuudesta. Lisäetuna jäsenistölle toivottiin kilpailukykyisimpiä hintoja koulutuksille portaalin kautta.

Informaatiovarasto -käsitettä vahvistaa vastaajien tarve siirtyä linkin kautta kiinnostavan koulutuksen tarjoajan sivuille tai sähköpostiin. Avoimissa vastauksissa linkkien tarve tuli vahvasti esiin. Vastausten perusteella linkkien kautta toivotaan mahdollisuutta siirtyä laajemmin turvallisuutta käsittelevään koulutustarjontaan, kuten kurssiin, valmennukseen ja tutkimuksiin. Portaali toimisi vain selkeänä, kokoavana ja mainoksettomana lähtöpisteinä laajempiin kokonaisuuksiin; informaatiolähteenä. Käyttäjälähtöisessä suunnittelussa linkeillä voidaan vastata heterogeenisistä käyttäjistä johtuvaan palveluiden erikostumiseen, kun itse portaali toimii palveluiden yhdenmisenä tekijänä (Selvitys Tieteen linkkitalosta 2007, 21). Aikuiskoulutus verkossa -teoksen mukaan portaali toimisi reaaliaikaisen informaation lähteenä linkkien välityksellä. Yhdessä vastauksessa toivottiin mahdollisuutta siirtyä eri turvallisuusyhdistysten palveluihin tarjoten kommunikaatiomahdollisuuksia muihin turvallisuusalan toimijoihin.

Tutkimustulokset ja johtopäätökset on esitelty 11.11.2009 Finnsecurity Ry:n opetus- ja tutkimusjaostolle, joka päätti esittää hankkeen toteuttamista Finnsecurity Ry:n hallitukselle. Tarkoituksena olisi testata hanketta kevyempänä pilotti-hankkeena ensin todetakseen, että vastaako portaali käyttäjien tarpeita todellisuudessa. Opetus- ja tutkimusjaos esittivät portaaliin ominaisuuksiin lisättävän seuraavat ominaisuudet: hakusana koulutuksista ja kiinnostuksen / tarpeen mukaan ilmenevän koulutuksen mukaan ottamista tarjontaan. Hakusanalla voitaisiin etsiä kaikkia mahdollisia koulutuksia, mitkä vastaavat parhaiten sanaa, millä koulutusta haetaan. Valinta haluttavasta koulutuksesta jäisi tämän jälkeen hakijalle itselleen tarpeen mukaan. Kiinnostukset ja tarpeet haluttavista koulutuksista kerättäisiin esimerkiksi barometrin tapaiseen mittariin, josta voitaisiin todeta jäsenten sillä hetkellä tarvitsemat koulutukset, mikäli niitä ei ole tarjonnassa sillä hetkellä. Tämä ominaisuus palvelisi sekä palvelun tuottajia että tarvitsijoita.

Kaiken kaikkiaan kyselyn perusteella vastaajien mielestä oli tarpeellista luoda kaiken kokoava turvallisuusalan imagoa kohottava portaali, joka olisi selkeä ja helppokäyttöinen, jotta se palvelisi käyttäjiään mahdollisimman hyvin. Imagoa kohottava tekijä portaalissa on laadun ja selkeyden lisäksi palvelun löytyminen. Käyttämättömyyteen on aikaisempien tutkimusten mukaan johtanut portaalien tuntemattomuus ja löytymättömyys Internetissä (esimerkiksi Google-hakupalvelusta). (Selvitys Tieteen linkkitalosta 2007, 33.) Mikäli portaali otetaan käyttöön, tulisi se mielestäni koekäyttää ennen varsinaista käyttöönottoa. Näin saadaan selville, vastaako portaali jäsenten perusidea käyttötarkoituksesta. Samalla voidaan testata portaalien käytettävyys, jotta se ei olisi liian vaikeakäyttöinen. Mahdollisen käyttöönoton jälkeen sivustoa on päivitettävä aktiivisesti sen ajantasaisuuden vuoksi. Portaali

voitaisiin liittää osaksi laajempaa kokonaisuutta, esimerkiksi mahdollisesti toteutuvaa turvallisuusalan klusteria.

Koen saavuttaneeni opinnäytetyöni laatimisen aikana arviointikriteereiksi asettamani kriteerit. Tuottamisprosessin näkökulmasta kriteerinä oli päätösarvon lisäämisen (otetaanko portaali käyttöön vai ei) kehittämishankkeen kautta. Eriteltyäni tutkimustulokset ja omat pohdintani Finnsecurity Ry:n opetus- ja tutkimusjaostolle 11.11.2009 jaosto päätti esittää hallitukselle portaalin luomista Finnsecurity Ry:n sivuille. Näin voin todeta, että opinnäytetyöni laatiminen on vastannut työelämän sille asettamia vaatimuksia luoden turvallisuusalan koulutuksille mahdollisuuden tunnettavuuden lisäämiseksi ja laadukkaan, jäsenistöä hyvin palvelevan portaalin luomiseksi. Toiseksi arviointikohteeksi valitsin prosessin tuotoksen; portaalin ominaisuuksien ja vaatimusten selvittämisen. Niin aiempien tutkimusten ja aineiston kuin oman opinnäytetyöni tutkimustulosten pohjalta portaalien ominaisuudet ja vaatimukset ovat suurelta osin yhteneväiset. Yhteinen nimittäjä portaalien ominaisuuksien osalta on mahdollisimman selkeä, laadukas ja helppokäyttöinen kokonaisuus, jotta sillä on käyttöarvoa.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Antikainen, A. 1998. Kasvatus, elämäntietä ja yhteiskunta. Porvoo: WSOY

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Järvinen, P. 2003. IT-tietosanakirja. Porvoo: WSOY

Kajanto, A & Tuomisto, J. (toim.) 1994. Elinikäinen oppiminen. Jyväskylä: Gummerus.

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 21.8.1998/631.

Laki järjestyksenvalvojista 22.4.1999/533.

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 12.4.2002/ 282.

Lehtisalo, L. 2002. Tieto, oppiminen ja sivistys. Avauksia ihmisen vuosisataan. Helsinki: WSOY.

Matikainen, J & Manninen, J (toim.) 2001. Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Tampere: Tammer-Paino.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Porvoo:WSOYpro

Salila, P & Malinen, A (toim.) 2002. Opettajuus muutoksessa. Aikuiskasvatuksen 43. vuosikirja. Vantaa: Dark Oy.

Sallila, P. (toim.) 2004. Elämänlaajuinen oppiminen ja aikuiskasvatus. Aikuiskasvatuksen 44.vuosikirja. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Vilka, H.2005. Tutki ja kehitä. Helsinki. Tammi

Tuomisto, J. 1992. Aikuiskasvatuksen perusaineita. Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus. Julkaisusarja B.

Tuomisto, J. & Salo, P. (toim.) 2006. Edistävää ja viihdyttävää aikuiskasvatus. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print.

Painamattomat lähteet

AINO-julkaisuja. Viitattu 5.9.2009. http://www.aino.info/julkaisut/1_jlinfo/aino45_07.pdf

AEL 2009. Viitattu 28.1.2009. <http://www.ael.fi/koulutustarjonta/turvallisuus/>

Finnsecurity ry. 2009. Viitattu 27.1.2009. <http://www.finnsecurity.fi/>

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Viitattu 2.2.2009. <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2001/20010069>

ITK 2007-tutkijatapaaminen 14. Osaamisen ja tietämyksen rakentaminen digitaalisissa oppimisympäristöissä. Viitattu 9.12.2009 <http://www.tkk.fi>

Laurea. Viitattu 2.2.2009. <http://www.laurea.fi/>

Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.2.2009. <http://www.oamk.fi/>

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Viitattu 4.2.2009. <http://www.ncp.fi/>

Selvitys Tieteen linkkitalosta. Viitattu 10.12.2009. <http://www.juy.fi>

Sisäasianministeriö. Viitattu 27.1.2009. <http://www.intermin.fi/intermin>

Suomi-portaali. Yhteenveto portaalin käyttäjälähtöisestä kehittämisestä. Viitattu 15.12.2009. <http://suomi.fi/>

Tre@Validia-projekti. Tampereen teknillinen yliopisto. Hypermedialaboratorio. Viitattu 15.12.2009. <http://invalidiliitto.fi/>

Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto-hanke 2004. Viitattu 8.12.2009. <http://www.ttl.fi>

Työvoimatoimisto 2006. Kokooma. Turvallisuus- ja suojelualan koulutusmahdollisuuksia. Viitattu 28.1.2009. <http://www.mol.fi>

Webropol. Viitattu 8.9.2009. <http://w3.webropol.com/finland>

Julkaisemattomat lähteet

Iijalainen, Arto. 2008. Ohjelmistokehittäjän haastattelu 12.12.2008. Brain Alliance Oy.

Sami Tikkanen. 2008 -2009. Opetus- ja tutkimusjaoston vastaavan haastattelu. Toimialajohtaja/HYRIA

KUVA

Kuva 1: Opinnäytetyön rakentuminen.....	5
Kuva 2: Tapaustutkimuksen vaiheet (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 54.)	29
Kuva 3: Vastaajien status.....	36
Kuva 4: turvallisuus- ja suojelualan ammatillinen koulutus	37
Kuva 5: Toisen asteen ammatillinen koulutus	37
Kuva 6: Turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkinnot	38
Kuva 7: Turvallisuus- ja suojelualan erikoisammattitutkinnot	38
Kuva 8: Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus	39
Kuva 9: Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus (erikoistumisopinnot) ...	39
Kuva 10: Yliopistot ja teknilliset korkeakoulut	40
Kuva 11: Ylempi ammattikorkeakoulututkinto.....	40
Kuva 12: Jatko- ja täydennyskoulutus.....	41
Kuva 13: Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit	41
Kuva 14: Koulutuksen taso	42
Kuva 15: Tiedonhakeminen osa-alueen mukaan.....	42
Kuva 16: Koulutuskalenteri.....	43
Kuva 17: Sopiva aika koulutuksen lisäämiseen portaliin ennen koulutuksen alkua.....	43
Kuva 18: Vahtipalvelu	43
Kuva 19: Muistutus koulutuksen hakuajan sulkeutumisesta	43
Kuva 20: Linkki mahdollisuus koulutuksen tarjoajan sivuille / sähköpostiin	44
Kuva 21: Koulutustarjonnan kilpailuttamismahdollisuus	44
Kuva 22: Portaalissa käytettävä kieli	45
Kuva 23: Koulutustarpeen kansainvälinen ulottuvuus	45
Kuva 24: Ennakoilmoitus alkavista koulutuksista	45
Kuva 25: Linkitysmahdollisuus	46
Kuva 26: Sisällönhallinta	46
Kuva 27: Markkinointi	46
Kuva 28: Keskustelualue	47
Kuva 29: Sisällönsäilöntäpalvelu	47
Kuva 30: Opinnäytetöiden saatavuus portaalin kautta	47
Kuva 31: Hintavertailu turvallisuusalan koulutuksista	48

LIITTEET

Liite 1 Saatekirje Finnsecurity Ry:n jäsenille	60
Liite 2 Finnsecurity Ry:n jäsenille esitetyt kysymykset	61

Liite 1 Saatekirje Finnsecurity Ry:n jäsenille

SAATEKIRJE

Tuusula 12.8.2009

Arvoisat Finnsecurity Ry:n jäsenet,

Opiskelen Laurea ammattikorkeakoulussa, turvallisuusalan koulutusohjelmassa viimeistä vuotta tradenomiksi. Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää Finnsecurity Ry:n jäsenistön mielipiteitä turvallisuusalan koulutusportaalin sisältöön ja käytettävyyteen liittyviä asioita. Tämän myötä saadaan luotua turvallisuusalan koulutusportaali yhdistyksen kotisivuille, josta tulee löytymään valtakunnan turvallisuusalan koulutustarjonta. Finnsecurity Ry on tilannut kyseisen tutkimuksen.

Lähetän Teille ohessa kirjallisen kyselyn, jolla kartoitan Teidän tarpeitanne ja toiveitanne portaalin sisältöön ja käytettävyyteen liittyen. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista. Jokainen vastaus on tärkeä osa opinnäytetyötäni, mutta myös keskeinen osa koulutusportaalin luomisen kannalta. Tutkimukseen vastataan internetin välityksellä käyttämällä E-lomaketta. **Toivon, että palautatte vastaukset viimeistään pe 21.8.2009 mennessä.**

Vastauksenne käsitellään nimettömänä ja niitä käytetään ainoastaan opinnäytetyöhöni. En itse käsittele kenenkään nimi- tai osoitetietoja.

Kiitos osallistumisestanne ja yhteistyöstänne.

Hyvää kesän jatkoa!

Petri Vikstedt
Laurea ammattikorkeakoulu
Leppävaara
Turvallisuusalan koulutusohjelma

Mikäli Teillä tulee kysyttävää opinnäytetyöstäni ja siihen liittyvästä kysymyspatteristosta, lisätietoja voitte kysyä sähköpostitse. Pvikstedt@gmail.com.

Liite 2 Finnsecurity Ry:n jäsenille esitetyt kysymykset

HAKUOMINAISUUDET:

Haluatteko hakea tietoa koulutusportaallista eri turvallisuuden osa-alueiden koulutuksista?
Esimerkiksi rikosturvallisuus tai henkilöturvallisuus.

Haluatteko palveluun (Portaalin etusivulle) koulutuskalenterin, josta näkyvät tulevat koulutukset?

Mikä on mielestänne sopiva aika, minkä sisällä koulutukset tulevat näkyviin ennen koulutuksen alkamista?
(kk. ½ vuotta, vuosi?)

Onko teidän mielestänne tarvetta liittää edelliseen palveluun muistutus ennen kuin hakuaika koulutukseen menee umpeen?

Onko mielestänne tarvetta sellaiselle ominaisuudelle, josta voidaan saada lisätietoa kiinnostavasta koulutuksesta, esimerkiksi linkki koulutuksen tarjoajan sivuille / sähköpostiin?

Onko mielestänne tarvetta ominaisuudelle, josta voidaan pyytää tarjousta haluamastanne koulutuksesta?

KOULUTUKSET:

Minkälaiselle koulutukselle koette olevan eniten tarvetta? Rastita mielestäsi kymmenen tärkeintä koulutusta.

Muu turvallisuus- ja suojelualan ammatillinen koulutus **Lakisääteiset pätevyyskoulutukset**

vartijan työn perusteet	___
vartijan peruskurssi	___
vartijan erityinen voimankäyttökoulutus (yleinen osa, kaasusumutin, teleskooppipatukka ja ampuma-ase)	___
järjestyksenvalvojan peruskurssi	___
järjestyksenvalvojan erityinen voimankäyttökoulutus	___
järjestyksenvalvojan kertauskurssi	___
lentoliikenteen turvatarkastushenkilöstön perus- ja kertauskoulutus	___
vartioimisliikkeen vastaavan hoitajan koulutus	___

Toisen asteen ammatillinen koulutus

turvallisuusalan perustutkinto, turvallisuusvalvoja (turvallisuusalan koulutusohjelma) ___

Turvallisuus- ja suojelualan ammattitutkinnot **Turvallisuusalan ammatilliset tutkinnot**

vartijan ammattitutkinto	___
lukkosepän ammattitutkinto	___
nuohoojan ammattitutkinto	___
virastovahtimestarin ammattitutkinto	___
logistiikan turvallisuus; tavaraliikenteen turvallisuuskoulutus CAP	___

sähköturvallisuus; Sähköturvallisuus1,2,3	___
turvallisuusjohtaminen; turvallisuusesimiesten koulutus TEAT	___
Turvallisuus- ja suojelualan erikoisammattitutkinnot	
Turvallisuusalan erikoisammatti tutkinnot	
turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto (TVEAT)	___
johtamisen erikoisammattitutkinto (oppiva turvallisuusjohtaja)	___
lukkoseppämestarin erikoisammattitutkinto	___
nuohoojamestarin erikoisammattitutkinto	___
Turvallisuus- ja suojelualan korkean asteen koulutus	
Korkeakoulututkinnot (amk)	
turvallisuusalan koulutusohjelma, liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, tradenomi	___
rikosseuraamusalan koulutusohjelma: sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, sosionomi	___
Korkeakoulututkinnot, erikoistumisopinnot (amk)	
turvallisuusalan erikoistumisopinnot; turvallisuuspäällikön tai työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikön suuntaavat opinnot, (Oulun Seudun Ammattikorkeakoulu)	___
turvallisuustekniikan erikoistumisopinnot, (Pohjois-Karjalan AMK)	___
turvallisuusjohtaminen kansainvälisessä toimintaympäristössä, (Laurea)	___
Yliopistot ja teknilliset korkeakoulut	
Tampereen teknillinen korkeakoulu, turvallisuustekniikka	___
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	
turvallisuusosaamisen koulutusohjelma (ylempi AMK, Laurea)	___
sosiaalialan koulutusohjelma, sosiaalialan ja rikosseuraamusalan kehittäminen ja muutosprosessien arviointi (ylempi AMK, Laurea)	___
Jatko- ja täydennyskoulutus	
Security Management (Turun ammattikorkeakoulu)	___
turvallisuusjohdon koulutusohjelma (Teknillinen korkeakoulu, Dipoli)	___
tietoturvallisuuden koulutusohjelma (Teknillinen korkeakoulu, Dipoli)	___
Master of Security- pätevytymisohjelma (Teknillinen korkeakoulu, Dipoli)	___
Yrityksille suunnatut koulutukset ja kurssit	
Tarjolla on useita kymmeniä erilaisia eritasoisia koulutuksia. Valitse yritysturvallisuuden eri osa-alueista kaksi kiinnostavinta.	
turvallisuusjohtaminen	___
rikosturvallisuus	___
henkilöturvallisuus	___
työturvallisuus	___
pelastustoiminta	___
kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus	___
tietoturvallisuus	___
ympäristöturvallisuus	___
tuotannon ja toiminnan turvallisuus	___

valmiussuunnittelu _____
 ulkomaantoimintojen turvallisuus _____
Koulutuksen taso _____

Minkä tasoisesta koulutuksesta olette kiinnostuneet. Rastita mielestäsi kaksi tärkeintä vaihtoehtoa:

peruskoulutus _____
 ammattikoulutus _____
 ammattikorkeakoulutus _____
 yliopistokoulutus? _____

ULKOASU JA KÄYTTÖOMINAISUUDET:

Onko mielestänne koulutusportaaliin tarvetta luoda sisällöstä ulkomaankieliset sivut?

ei ole tarvetta _____

Jos on, niin mikä on kieli

ruotsi _____
 englanti _____
 joku muu, mikä? _____

Onko jäsenistöllä ja heidän organisaatioillaan tarvetta ulottaa koulutustarjonnan tarve kansainväliseksi?

ei ole tarvetta _____

Jos on, niin mikä on sopiva laajuus

Pohjoismaat _____
 Eurooppa _____
 joku muu, mikä? _____

Koetteko tarpeelliseksi sellaisen ominaisuuden, että rekisteröityessänne palveluun, saatte ilmoituksen sähköpostiinne uudesta koulutuksesta?

Haluatteko portaaliin ominaisuuden, jossa kuvataan mielestänne mielenkiintoista turvallisuusalan koulutusaikaa tarkemmin, jonka jälkeen siirtyminen mahdollistuu linkin kautta palveluntarjoajan sivuille?

Onko mielestänne tarvetta luoda palveluun ominaisuus, jossa myös rekisteröityneillä jäsenillä (yrityksillä ja oppilaitoksilla) on mahdollisuus sisällönhallintajärjestelmään eli mahdollisuus luoda itse sivuille koulutustarjontaa vai tuottaako palveluntarjoaja (Finnsecurity ry) sisällön teidän tarpeiden mukaisesti?

Onko mielestänne tarpeen ottaa koulutusportaaliin mukaan mainospalveluita, joissa koulutuksen tarjoajat voivat mainostaa itseään?

Onko mielestänne tarvetta keskustelualueelle, jossa voitte vaihtaa kokemuksianne erilaisista koulutuksista?

Onko mielestänne tarvetta sisällönsäilöntäpalvelulle (esim. Wikipedia tyyppinen palvelu), jonne voidaan koota esim. turvallisuusalan termistöä/ sanastoa tai linkkejä?

Kuinka tärkeänä pidätte sitä, että sivuilta löytyy alan opinnäytetyöt?

Koetteko tarpeelliseksi, että sivustolta löytyy lakisäätteisten koulutusten hintavertailu?

Muuta:

Onko teillä esittää jotain muita toiveita koulutustarjontaportaaln palveluihin, sisältöön, ulkoasuun tai käyttöön liittyen?